

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

หทัยกาญจน์ กำมิ่ง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

หทัยกาญจน์ กำมิ่ง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE ESTABLISHING RELATIONSHIPS BETWEEN SCHOOLS AND COMMUNITIES
AFFECTING THE SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE LOCAL
GOVERNMENT ORGANIZATIONS, LAMPANG PROVINCE

An Independent Study Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

May 2025

Copyright by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ของ หทัยกาญจน์ กำมิ่ง

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณตนันท์ เกียรประภากุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณกร พรประเสริฐ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชร จตุพร)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.รักชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	หทัยกาญจน์ กำมิ่ง
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณกร พรประเสริฐ
คำสำคัญ:	การสร้างความสัมพันธ์, การบริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปางและชุมชนอยู่ในระดับใด 2) การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางอยู่ในระดับใด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางอยู่ในระดับใด 4) การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางหรือไม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ข้าราชการครู จำนวน 155 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการ Stepwise จากผลวิจัย พบว่า 1) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหา ได้แก่ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน และด้านการให้บริการชุมชน 2) การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล 3) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม สามารถพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Title: THE ESTABLISHING RELATIONSHIPS BETWEEN SCHOOLS AND COMMUNITIES
AFFECTING THE SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE LOCAL GOVERNMENT
ORGANIZATIONS, LAMPANG PROVINCE

Author: Hataikan Kaming

Advisor: Assistant Professor Dr. Wannakorn Phornprasert

Keywords: The establishing relationships, The school administration

บทคัดย่อ

ABSTRACT

This research article aims to: 1) to investigate the practices of relationship building between schools under local administrative organizations in Lampang Province and their surrounding communities 2) to examine the school administration practices of school administrators affiliated with local administrative organizations in Lampang Province 3) to analyze the relationship between school–community partnerships and school administration under local administrative organizations and 4) to identify the key factors of school–community relationship building that influence school administration in schools under local administrative organizations in Lampang Province. The research findings indicate that 1) the categories of school–community relationship–building ranked by mean scores from highest to lowest were: community participation, public relations, support for school activities, and community services. 2) Regarding school administration under local administrative organizations in Lampang Province, both overall and individual categories exhibited high mean scores. Ranked from highest to lowest, these were: general administration, budget administration, academic administration, and personnel administration. 3) The aspects of school–community relationship–building that significantly influenced school administration were support for school activities, public relations, and community participation. These factors significantly predicted school administration at 01 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณกร พรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณา สละเวลาให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษา ข้อคิดเห็นที่ดี และแนะนำแนวทางการศึกษาตรวจทานแก้ไข ข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดี ฝ่ายแผนงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวุฒิสัพโส ผู้ช่วยคณบดีงานกิจการนิสิตและพัฒนาคุณภาพนิสิตครู มหาวิทยาลัยพะเยา และนางสุภาพร ทองใบ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านห้วยก้อด ที่ได้ให้ความกรุณา ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

หทัยกาญจน์ กำมิ่ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	10
บริบทของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง.....	62
ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง.....	67
ตอนที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	73
ตอนที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	74
บทที่ 5 บทสรุป.....	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	100

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	108
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	118
ประวัติผู้วิจัย.....	119

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	20
ตาราง 2 แสดงการคัดเลือกตัวแปรจากแนวคิดของนักวิชาการที่ตรงกันด้วยคะแนนความถี่.....	22
ตาราง 3 แสดงโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ข้อมูลจากสำนักงาน ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	42
ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา.....	51
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา	61
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยภาพรวม.....	62
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการให้บริการชุมชน	63
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน	64
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการประชาสัมพันธ์	65
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม	66
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยภาพรวม.....	67
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงานวิชาการ.....	68
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงบประมาณ.....	69
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงานบุคคล	70

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารทั่วไป	72
ตาราง 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง.....	73
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์	74
ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ Multicollinearity	75
ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Coefficient) แบบวิธี Enter Multiple Regression Analysis เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	75
ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Coefficient) แบบวิธี Stepwise เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	76

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	50
--------------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้นั้นจะต้องอาศัยหลายปัจจัยซึ่งมนุษย์ถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยเป็นตัวขับเคลื่อนกลไกต่าง ๆ ให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว” 3) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ และ 4) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งแผนดังกล่าวยังเป็นต้นแบบของแผนในระดับต่าง ๆ เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติอีกด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับใช้เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ประการ ได้แก่ 1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน (Access) 2) ผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) 3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) 4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 80-81)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามมาตรา 23 (3) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่าต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการในเรื่องความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา มาตรา 27 ให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียน เกี่ยวกับการขาดเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองมีเวลาให้กับบุตรหลานน้อยการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนลดน้อยลง เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ ในส่วนของโรงเรียนเองก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับอัตราครูไม่เพียงพอกับชั้นเรียน ต้องจ้างครูมาช่วยดูแลนักเรียนชั้นระดับอนุบาล จำนวนวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะงบประมาณมีจำนวนจำกัด จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสนับสนุนให้โรงเรียนมีบทบาทในการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน (ศุภรัตน์ ปึ้งข้อ, 2558, น. 1-3)

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือการดำเนินการ การวางแผน การบริหารงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งด้านการเรียนการสอน ความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน โดยประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลในชุมชน เกิดการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนในทางสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา ชุมชนมีความเข้าใจ แนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือ สนับสนุน และแก้ไขปัญหาทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนสามารถรับทราบข้อมูลที่สำคัญจากชุมชนเกี่ยวกับพื้นที่ท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย ความเป็นอยู่ของผู้เรียน ฐานะทางบ้าน กิจกรรมเมื่อผู้เรียนอยู่ที่บ้าน ความคิดเห็นและความต้องการของชุมชนที่มีคาดหวังในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะช่วยผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลตัดสินใจกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ทิศทางการพัฒนาและการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ดลใจ ดันเจริญ, 2547, น. 20)

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นต้องใช้ศาสตร์และศิลปะทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น

ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ ในสถานศึกษา คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลักซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4), 2562, 2562, 1 พฤษภาคม) เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สำหรับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง เป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมาก การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยทั่วไปไปมีลักษณะที่ยังไม่ได้มีการศึกษาด้านนี้อย่างจริงจังและกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำกิจกรรมให้ครอบคลุม ทั้งการประชาสัมพันธ์ การให้บริการ และการเข้าร่วมกับชุมชน การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่เป็นระบบ เช่น ไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงานกับชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควร สำหรับการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารได้มีผู้วิจัยพบว่า คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชน ทำให้โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร การปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยทั่วไปยังไม่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจังและกว้างขวางให้ครอบคลุมกิจกรรมการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ การให้บริการ การมีส่วนร่วมกับชุมชน การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนยังไม่เป็นระบบ เช่น การขาดเครื่องมือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงานกับชุมชน ได้มีผู้วิจัย พบว่า คณะครูและผู้บริหารโรงเรียน ยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนทำให้โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร และสภาพการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ผู้ปกครองนักเรียนก้าวก้าวยานในหน้าที่ของโรงเรียนมากเกินไป คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีสภาพความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูไม่เป็นไปด้วยดี คือ มีเวลาสัมพันธ์กับชุมชนน้อย หรือไม่หาโอกาสสัมพันธ์กับ

ชุมชน มีปัญหาทางเศรษฐกิจ การบริหารด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนไม่เป็นระบบ และไม่เอื้อต่อความสัมพันธ์กับชุมชน (อรรถณพ คุณเศรษฐ, 2556, น. 142) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นเปรียบเสมือนการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้การบริหารสถานศึกษา ส่งผลดีต่อทั้งโรงเรียนและชุมชนในหลากหลายมิติ เช่น ชุมชนให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงินทุน อุปกรณ์การเรียน การอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรค โรงเรียนสามารถขอความช่วยเหลือจากชุมชนได้ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ผ่านการจัดกิจกรรมพิเศษ การให้คำปรึกษา หรือการจัดโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ (Sanders & Sullins, 2006; Epstein, 2011) นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลกับการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเมื่อพิจารณาแล้วโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันก็ยังคงมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องอาศัยกันและกัน ในส่วนของโรงเรียนเป็นสถานที่อบรมให้ความรู้แก่ผู้เรียนของชุมชน ในส่วนของชุมชนเป็นเสมือนแหล่งทรัพยากรทั้งการช่วยเหลือ สนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ เช่น งบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น รวมถึงชุมชนยังเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับกำหนดการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อมุ่งหวังให้ปรัชญาการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ในปัจจุบันสถานศึกษาให้ความสำคัญกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นซึ่งตรงกับหลักการของการบริหารงานที่จะเกิดประสิทธิภาพจะต้องให้เกิดความร่วมมือแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะส่งผลให้สถานศึกษาทราบความต้องการของชุมชน นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษายังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชุมชนจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งสาเหตุสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ก็คือระบบการศึกษาของไทยยังไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ (รัตนพร รัตนสุวรรณ, 2564, น. 3)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยคาดหวังว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะนำผลการศึกษาค้นคว้า ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาการศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนอยู่ในระดับใด

2. การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปางอยู่ในระดับใด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปางอยู่ในระดับใด

4. การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปางหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปางและชุมชน

2. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง

สมมติฐานการวิจัย

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง อย่างน้อย 1 ปีวิจัย

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง อย่างน้อย 1 ปีวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง จำนวน 23 โรงเรียน จำนวน 263 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (สุวิมล ติรภานันท์, 2554, น. 179) ได้จำนวน 155 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มีขอบเขตดังนี้

2.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม 2) ด้านการให้บริการชุมชน 3) ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน 4) ด้านการประชาสัมพันธ์

2.2 การบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการให้บริการชุมชน 2) ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน 3) ด้านการประชาสัมพันธ์ 4) ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการศึกษาชุมชน แล้วมีการจัดการประชาสัมพันธ์เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน จัดตั้งองค์กรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการติดต่อกับชุมชน มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรซึ่งกันและกัน ให้ความช่วยเหลือกันในทุก ๆ ด้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ คอยสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ด้านการให้บริการชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น และจัดให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน เข้าร่วมพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ และออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และเข้าหาชุมชนในการบริการการศึกษา

2. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือนักเรียน การเชิญผู้ปกครอง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน

3. ด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชน การชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ โดยการจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย ทั้งการจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน ตลอดจนจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนใน โอกาสที่เหมาะสม และรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

4. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยมีวิธีการศึกษาความต้องการของชุมชนกำหนดนโยบาย การวางแผนงานและมีการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้หรือฐานการเรียนรู้ โดยปราชญ์ชาวบ้านโรงเรียนเป็นพื้นที่อบรมและศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ร่วมมือกับชุมชนจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการวางแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษา เพื่อเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยกำหนดหน้าที่การงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่นำไปสู่การดำเนินงานที่ดีมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยมีปัจจัยการบริหาร 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคลและ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุดอย่างมีส่วนร่วม มีรูปแบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้

2. ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนด้านงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผน

งบประมาณประจำปีที่สุดคล้องกับบริบทของชุมชน และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนโดยการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา มีการจัดวางแผนระบบงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีและถูกต้องเพื่อการตัดสินใจในกระบวนการบริหารและให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและการศึกษา ตลอดจนประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการส่งเสริมงาน การศึกษารวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม

4. ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานบุคคลชุมชน องค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด จัดบุคลากรรับผิดชอบงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม จัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาและมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานความร่วมมือกันกับชุมชนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา โดยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง เปิดการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล – มัธยมศึกษาตอนต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับประกอบการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่สามารถส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสำหรับผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

3. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง สามารถนำผลการวิจัยเพื่อใช้ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน สร้างความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. องค์กรบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สามารถนำผลการวิจัยเพื่อใช้สำหรับกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดตำบลร่องเคาะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนสำหรับผู้เรียนภายใต้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 1.1 ความหมายการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 1.2 ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 1.3 หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 1.4 วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.3 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
3. บริบทของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนถือเป็นสิ่งที่ผูกพันกันมาอย่างยาวนานไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดทั้ง 2 สิ่งนี้ล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกันซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

ดลใจ ต้นเจริญ (2547, น. 20) ได้ให้ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินการ การวางแผนการบริหารงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งด้านการเรียนการสอน ความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน

โดยประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลในชุมชน เกิดการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนในทางสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด"

วิจิตร สุวรรณจินดา (2547, น. 10) ได้ให้ความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความรู้สึกที่ดีต่อกัน อันจะเป็นหนทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ขณะเดียวกันก็เป็นหนทางให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น"

อัจฉราทิ บัวเกตุ (2547, น. 9) ได้ให้ความหมายการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า "การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึงการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนร่วมกันในทางสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม"

กาญจนา สิงห์มณี (2553, น. 11) ได้สรุปความหมายว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560, น. 13) ได้กล่าวไว้ว่า บ้าน วัด โรงเรียน หรือที่เรียกว่า "บวร" คือสามเสาหลักคู่สังคมไทยซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่เกื้อกูลประเทศไทยมายาวนาน การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ผ่านมาก็ยึดหลักการนี้มาโดยตลอดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้ทราบความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่ายช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน และช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์

ศราวุธ คามวัลย์ และคณะ (2560, น. 80) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่ชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้และให้ประสบการณ์ทางการศึกษาถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ แก่สมาชิกชุมชน ความพยายามที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนเริ่มมีมากขึ้นตามลำดับในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในไทย ชุมชนกับโรงเรียนหากมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้วย่อมจะส่งผลดีต่อกันทั้งสองฝ่ายรวมทั้งสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้เคียง

รณกร ไช่นาค และคณะ (2562, น. 34) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสถานศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่อยู่ในชนบทซึ่งการ

สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

อนวัช รังสรรค์ และพนมพร จันทรปัญญา (2561, น. 118) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นหนึ่งในภารกิจทางการบริหารการศึกษาของผู้บริหารการศึกษาเป็นการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชนซึ่งเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคลากรในสถานศึกษา เช่น ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน ยุทธศาสตร์วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการสถานที่ราชการ ยุทธศาสตร์เอกชน และสถาบันอื่น ๆ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสในประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน

สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกันของโรงเรียนและ ชุมชนเพื่อช่วยกันสนับสนุนการศึกษา เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ร่วมกันวางแผนแนวทางจัดการศึกษาให้ได้ประสิทธิผลตามความต้องการคนในชุมชนตลอดจนการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้การทราบความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่ายช่วยลด และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์

ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กำหนดความมุ่งหมายของ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน อันจะช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือและความสะดวกในการดำเนินงาน
2. เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชุมชน คือ บุคคล วัสดุ และ สิ่งแวดล้อม เพื่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้
3. เพื่อให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากชุมชน ทั้งด้านการเงิน แรงงานวัสดุ อุปกรณ์ และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน
4. เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือชุมชน ทางด้านวิชาการและอื่น ๆ อันจะเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง
5. เพื่อสนับสนุนในการดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ งานวิชาการบรรลุเป้าหมายได้สะดวก
6. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน อันจะทำให้บุคลากรมีขวัญและ กำลังใจในการปฏิบัติงาน

ศิริวัตร บุญประสพ (2541, น. 14-15) สรุปการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนว่ามีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการที่โรงเรียนจะสอนนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนได้นั้น โรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนอยู่ไม่น้อยเลย โรงเรียนต้องให้ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ตามแนวการสอนตามหลักสูตรปัจจุบันนั้น มุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งวิชาต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังต้องอาศัยบุคลากรในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ มาบรรยายหรือมาช่วยสอนให้แก่เด็กนักเรียนอีกด้วย เช่น นิมนต์พระมาสอนวิชาหน้าที่อนามัยตำบล และเชิญบุคลากรในองค์กรภาครัฐหรือเอกชนที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่เข้าเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้วยโรงเรียนอาจจัดบางอย่างสำหรับผู้ปกครองอาจไม่เห็นถึงความจำเป็นและไม่สนับสนุน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนกับชุมชนต่างฝ่ายต่างอยู่ไม่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น ถ้าโรงเรียนมองเห็นการณ์ไกล จึงต้องพยายาม ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น

3. เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในทางกิจการนักเรียนมากยิ่งขึ้น โรงเรียนประถมศึกษาทั้งหลายได้รับงบประมาณจำกัด ไม่เพียงพอในการดำเนินการ ถ้าหากชุมชนไม่ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนก็จะดำเนินงานไปด้วยความยากลำบาก

4. เพื่อต้องการให้ชุมชนได้ทราบถึง หลักการดำเนินงานของโรงเรียนและทราบความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน

5. เพื่อต้องการให้ชุมชนได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนอย่างมากมาย

6. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่โรงเรียนและชุมชน

7. เพื่อจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ในการบริการแก่ชุมชนทางด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ การกีฬา ห้องสมุด ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ บริการด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

8. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีของหมู่คณะ ทางโรงเรียนอาจจะเชิญผู้ปกครองมาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน พัฒนาวัด หรือร่วมกันแข่งขันกีฬา เพื่อกระชับความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างบ้านกับโรงเรียนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ศาสตรา สุริยารังสรรค์ (2545, น. 24) ได้กล่าวสรุปว่าความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประการหนึ่งเพื่อใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน อีกประการหนึ่งเพื่อให้โรงเรียนและชุมชนสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเพื่อจะได้ใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาชุมชนและโรงเรียน

รัตนารณ สุกุณี (2546, น. 25) ได้สรุปจุดมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า "จุดมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีต่อกัน และความร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมาย ให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนร่วมกัน นอกจากนี้ยังทำให้ทราบความเคลื่อนไหวระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง"

สัน สุขม่วง (2546, น. 18-19) ได้สรุปสาระสำคัญของจุดมุ่งหมายการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีทัศนคติ มีแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน
2. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยการกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การจัดการศึกษา เพื่อฝึกให้บุคคลเป็นไปตามความต้องการของชุมชน
3. เพื่อใช้ทรัพยากรในโรงเรียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน และเสริมสร้างความเข้าใจในด้านวิชาชีพ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีแก่ชุมชน
4. เพื่อเป็นหนทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน

วิจิตร สุวรรณจินดา (2647, น. 12) สรุปสาระสำคัญได้ว่า "งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีทัศนคติและแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนการวางแผนเป้าหมายนโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย"

อัจฉราวดี บัวเกตู (2547, น. 11) สรุปสาระสำคัญความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ว่า เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในอันที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้โรงเรียนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนเพื่อสะดวกในการดำเนินงานของโรงเรียน รับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขจากชุมชนช่วยเหลือชุมชนทางด้านวิชาการและอื่น ๆ อันเป็นการได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและเพื่อให้ชุมชนได้สนับสนุนการดำเนินงานหลักของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้สะดวกยิ่งขึ้น

จิราพร สูดง (2548, น. 18) สรุปความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า "ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือเพื่อให้โรงเรียนและชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันก่อให้เกิดการร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน"

พนิจดา วีระชาติ (2542, น. 17) กล่าวว่า ความมุ่งหมายการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกันตามที่กำหนด

2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน อาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา

4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนที่มีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมายทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้ เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจและเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินงานพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ทุกกรณี การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่าง ๆ ควรเป็นของชุมชน โรงเรียนเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดให้เท่านั้น

สำเร็จ คล้าจัน (2548, น. 18) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ว่า "การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน อันจะทำให้โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้โรงเรียนดำเนินงานด้านต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี"

อรชา หวังสวาท (2549, น. 19) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า "ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ที่สำคัญก็ คือ เป็นการสร้างประโยชน์ให้ทั้งทางบ้านโรงเรียน และชุมชน โดยทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นหนทางนำไปสู่การทำงานร่วมกัน และสามารถร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่

โรงเรียนได้จัดกระทำขึ้น และจะเป็นสื่อเผยแพร่เกียรติคุณของโรงเรียนทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อถือและนิยมยกย่องโรงเรียนซึ่งจะเกิดผลดีกับทุกฝ่าย"

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการตั้งเป้าหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาทั้งทรัพยากรในท้องถิ่น สภาพแวดล้อม และบุคลากรในชุมชน เพราะโรงเรียนและชุมชนต่างก็สำคัญและมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชนตามความต้องการของชุมชนให้ได้มากที่สุด

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สถานศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ดูแลในส่วนของการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้เป็นคนดีมีประสิทธิภาพในสังคมซึ่งในการนี้สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือในการช่วยเหลือรวมไปถึงการสนับสนุนจากชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีต่อชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากร ในสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญโดยการร่วมกันหาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

Stoop & Raiferty (1961, pp. 515 - 519 อ้างถึงใน สุภค ภูมิवाल, 2552, น. 27)

กล่าวถึงหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า

1. จะต้องเป็นกระบวนการทั้งรับข่าวและให้ข่าวแก่ชุมชน โดยที่บุคคลภายนอกโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นมาต่าง ๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี และในเวลาเดียวกันโรงเรียนจะต้องแถลงชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงอุปสรรคปัญหา และวิธีดำเนินการของโรงเรียน
2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ถ้าจะให้ผลดีควรใช้วิธีหลาย ๆ ด้านไม่ควรทำเพียงด้านเดียว
3. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประการสำคัญที่สุด คือจะต้องให้ประชาชนในชุมชนนั้นเข้าใจโรงเรียนให้มากที่สุด
4. สร้างความสัมพันธ์ควรจะต้องกระทำต่อเนื่องติดต่อกันตลอดไป
5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจ ง่ายต่อการเข้าใจ และควรต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กาญจนา สิงห์มณี (2553, น. 17) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า บุคลากรในโรงเรียนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่ โรงเรียนตั้งอยู่อย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนการดำเนินการต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจตรงไปตรงมา เป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีความต่อเนื่องมีวิธีการหลาย ๆ อย่างที่ง่าย คล่องตัว และยืดหยุ่นได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และโอกาส

ขวัญใจ พุ่งโอ (2562, น. 2) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนต้องมีความจริงใจและเข้าใจความต้องการของชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อชุมชนและปฏิบัติต่อชุมชนด้วยมารยาทที่ดีโรงเรียนใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญการชี้แจง การดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบเพื่อสามารถพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

นาวัน แกละสมุทร (2562, น. 569) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนจะต้องประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการศึกษา ชุมชนจึงมีบทบาทและความสำคัญในการดูแลส่งเสริมโรงเรียนเพื่อมุ่งหวังที่จะให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าศึกษาและเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของชุมชน

1. การมีส่วนร่วมคือ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาท หน้าที่มากขึ้น เพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น
2. การสร้างภาคีเครือข่าย คือโรงเรียนมีส่วนร่วมในชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ
3. การประชาสัมพันธ์คือโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ
4. การบริการชุมชนคือโรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชน ได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

รณกร ไขนาค และคณะ (2562, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยในการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชนจึงเป็นการมองข้ามทรัพยากรที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาได้ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็น การสิ่งที่สำคัญจึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นงานที่ยากและสำคัญยิ่งงานหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติให้สำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 5 ด้านดังนี้

1. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและภาคีเครือข่ายโดยโรงเรียน ประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายและการดำเนินงานของโรงเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับนโยบายการจัดการจัดการศึกษาของโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและ คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนเพื่อวางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษา
2. ด้านการให้บริการชุมชน ได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดงามของท้องถิ่น โรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ พอประชุม สนามพาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและโรงเรียน จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน คือ ผู้นำชุมชนหรือผู้มีชื่อเสียงในชุมชนเข้าร่วม เป็นเกียรติและเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียนด้วยความจริงใจต่อกันอย่างสม่ำเสมอมีกลุ่ม

ชมรม มูลนิธิและสมาคมต่างๆให้ความช่วยเหลือในการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนและโรงเรียนมีวิทยากรในชุมชนเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนด้วยความเสียสละ

4. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชนหรือผู้มีชื่อเสียงในชุมชนเข้าร่วมเป็นเกียรติและเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียน มีกลุ่มชมรม มูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือในการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนและโรงเรียนมีวิทยากรในชุมชนเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียน

5. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานชุมชนและภาคีเครือข่าย ได้แก่ โรงเรียนรายงานผลการเรียนความประพฤติและสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้รับทราบ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน

ประพันธ์ ภูมิจารินทร์ (2547, น. 22) ได้กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน การบริการชุมชน การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสิ่งที่สำคัญ คือ ต้องมีการศึกษาโครงสร้างวัฒนธรรม ประเพณี เจตคติ ความเชื่อของชุมชนอย่างละเอียด

ปฏิภาณ ศาสตรอำนวย (2561, น. 129) ได้กล่าวไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูเพียงคนเดียวโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับชุมชนให้ประชาชนได้รับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนร่วมคิดร่วมทำด้วย ความบริสุทธิ์ใจโปร่งใสและตรวจสอบได้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการให้บริการชุมชนได้แก่การทำตนให้ชุมชนยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถและการปฏิบัติตนของ ผู้บริหาร ประสานความร่วมมือโรงเรียนกับชุมชนให้สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยดี

2. ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน คือการที่โรงเรียนจะได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนนั้นโรงเรียนจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนให้กับชุมชนภายนอกได้รับรู้ร่วมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนซึ่งจะทำให้ชุมชนทราบข้อมูลต่าง ๆ เห็นถึงความต้องการหรือความช่วยเหลือที่ โรงเรียนต้องการซึ่งจะทำให้ชุมชนนั้นเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนอันจะทำให้กิจกรรม การเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ

3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ คือการส่งเสริมกิจกรรมที่โรงเรียนมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างเต็มที่ตามโอกาส ซึ่งส่วนใหญ่นั้นโรงเรียนจะตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ถ้า

โรงเรียนปราศจากชุมชนในการให้การสนับสนุนก็จะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนทำได้ไม่เต็มที่ ซึ่งต้องผ่านการขับเคลื่อนนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา และความร่วมมือจากชุมชนเช่นเดียวกัน

4. ด้านการประชาสัมพันธ์ คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนให้กับชุมชนภายนอกได้รับรู้ร่วมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ชุมชน ทราบข้อมูลต่าง ๆ เห็นถึงความต้องการหรือความช่วยเหลือที่ โรงเรียนต้องการซึ่งจะทำให้ชุมชนนั้นเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน มีโรงเรียนอันจะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ

วรารณ นงนุช (2555, น. 23) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นโรงเรียนต้องมีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน อาทิเช่น ที่จัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ บริการชุมชน จัดองค์กรช่วยประสานงานของโรงเรียนกับชุมชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของชุมชนให้มากเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด

คณินิจ กฤษนาม (2553, น. 20) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารชุมชน หมายถึง การบริการด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคมชุมชนให้ดีขึ้นตามที่โรงเรียนสามารถจะกระทำได้ ทั้งด้านอาคารสถานที่ วิชาการ และความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งด้านบุคลากร คือ ครู นักเรียนและนักการภารโรง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีซึ่งผู้บริหารโรงเรียนครู นักเรียนต้องมุ่งมั่นจริงจัง และต่อเนื่องจึงจะส่งผลให้เกิดการทำงานร่วมกันในลักษณะกัลยาณมิตรอย่างยั่งยืน เช่น การให้บริการด้านอาคารสถานที่ การสร้างความกับเลียบกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น การร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่น จัดขึ้นและเชิญมา การสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานอื่นการร่วมจัดงานประจำปีการจัดงานวันขึ้นปีใหม่การแข่งขัน

การสังเคราะห์องค์ประกอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อหาความสอดคล้องเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร/นักวิชาการ	Stoop & Raiferty (1961)	ประพันธ์ ภูมิจารินทร์ (2547)	กาญจนา สิงห์มณี (2553)	ขวัญใจ พึ่งโอ (2562)	นาวัน แกสสมุทร (2562)	รณกร ไข่นาค (2562)	ปฎิภาณ ศาสตร์อำนาจ (2561)	นพัสสร เลิศยศอนันต์ และคณะ (2561)	วารสาร ณงนุช (2555)	คณิงิจ กฤษนาม (2553)	สรุป
15. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน							√				1
16. การก่อกลุ่ประโยชน์ร่วมกัน		√				√					2
17. การแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนจากชุมชน							√				1
18. การรับฟังความเห็นของชุมชน	√		√	√						√	4
19. การรักษาวัฒนธรรม		√									1
ชนบธรรมเนียมประเพณี											

จากตาราง 1 จากการศึกษางานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสังเคราะห์และเลือกองค์ประกอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนความถี่ตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50 ของข้อมูลทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้มีรายละเอียดเพียงพอในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จึงสรุปได้ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ 2) การให้บริการชุมชน 3) ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม 4) การสนับสนุนในกิจกรรมโรงเรียน

ตาราง 2 แสดงการคัดเลือกตัวแปรจากแนวคิดของนักวิชาการที่ตรงกันด้วยคะแนนความถี่

ลำดับที่	ตัวแปร	คะแนนที่ได้	จัดเรียงลำดับตามคะแนนความถี่
3	การให้ชุมชนมีส่วนร่วม	5	4
4	การสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน	6	2
8	การประชาสัมพันธ์	6	3
9	การให้บริการชุมชน	7	1

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกันของชุมชนและโรงเรียนเพื่อช่วยกันสนับสนุนการศึกษา เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นร่วมกันวางแผนแนวทางการจัดการศึกษาให้ได้ประสิทธิผลตามความต้องการคนในชุมชนตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันช่วยให้ทราบความเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่ายช่วยลดและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ 2) การให้บริการชุมชน 3) ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม 4) การสนับสนุนในกิจกรรมโรงเรียน

1. ด้านการประชาสัมพันธ์

ประพันธ์ ภูมิจารินทร์ (2547, น. 22) ได้กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นจะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน การบริการชุมชน การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสิ่งที่สำคัญ คือ ต้องมีการศึกษาโครงสร้างวัฒนธรรม ประเพณี เจตคติ ความเชื่อของชุมชนอย่างละเอียด

กาญจนา สิงห์มณี (2553, น. 29) ได้สรุปไว้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นวิธีการของโรงเรียนในอันที่จะสร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนร่วมมือกันและกัน โรงเรียนควรจัดทำเอกสารหรือสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดให้มีการออกเสียงตามสายในเรื่องต่าง ๆ จัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบตลอดระยะ บริการสุขภาพของนักเรียน จัดให้มีการแสดงผลงานทางวิชาการ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจัดหน้าที่รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์และจัดตั้งศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลแก่ชุมชน

นาวิน แกละสมุทร (2562, น. 569-580) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์คือโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ

ปฎิภาณ ศาสตร์อำนาจ (2561, น. 129) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์คือการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้กับชุมชนภายนอกได้รับรู้ร่วมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ชุมชน ทราบข้อมูลต่าง ๆ เห็นถึงความต้องการหรือความช่วยเหลือที่โรงเรียนต้องการซึ่งจะทำให้ชุมชนนั้นเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนมีโรงเรียนอันจะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ

วรารณ นงนุช (2555, น. 23) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนต้องมีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน อาทิเช่น จัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ บริการชุมชน จัดองค์กรช่วยประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของชุมชนให้มากเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้ชุมชนทราบข้อมูลต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความต้องการหรือความช่วยเหลือที่โรงเรียนต้องการซึ่งจะทำให้ชุมชนนั้นเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนอันจะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน การบริการชุมชน การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

2. การให้บริการชุมชน

นาวิน แกละสมุทร (2562, น. 569) ได้กล่าวไว้ว่า การบริการชุมชนคือ โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

ธนก ไข่นาค และคณะ (2562, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การให้บริการชุมชน ได้แก่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่น โรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวก ในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

ปฎิภาณ ศาสตร์อำนาจ (2561, น. 129) ได้กล่าวไว้ว่า การให้บริการชุมชนได้แก่การทำตนให้ชุมชนยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถและการปฏิบัติตนของ ผู้บริหาร ประสานความร่วมมือโรงเรียนกับชุมชนให้สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยดี

อนวัช รังสรรค์ และพนมพร จันทรปัญญา (2561, น. 115) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงนั้นผู้บริหารต้องมีความเชื่อและศรัทธาซึ่งการเสริมภาพทางวิชาการและความคิดในสังคมที่ต้องการพัฒนาตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

คณินิจ กฤษนาม (2553, น. 20) ได้สรุปไว้ว่า การบริการชุมชน หมายถึง การบริการด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคมชุมชนให้ดีขึ้นตามที่โรงเรียนสามารถจะกระทำได้ ทั้งด้านอาคารสถานที่ วิชาการ และความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งด้านบุคลากร คือ ครู นักเรียนและนักการภารโรง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

สรุปได้ว่า การให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง โรงเรียนจะต้องเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น จัดบริการและอำนวยความสะดวก ในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน การทำตนให้ชุมชนยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถและการปฏิบัติตนของผู้บริหาร รวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความศรัทธาและให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

3. การให้ประชาชนมีส่วนร่วม

Stoop & Raiferty (1961) ได้กล่าวถึงหลักการในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า จะต้องเป็นกระบวนการทั้งรับข่าวและให้ข่าวแก่ชุมชน โดยที่บุคคลภายนอกโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นมาต่าง ๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี และในเวลาเดียวกันโรงเรียนจะต้องแถลงชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงอุปสรรคปัญหา และวิธีดำเนินการของโรงเรียน

รณกร ไข่นาค และคณะ (2562, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำชุมชนหรือผู้มีชื่อเสียงในชุมชนเข้าร่วมเป็นเกียรติและเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียนด้วยความจริงใจต่อกันอย่างสม่ำเสมอ มีกลุ่ม ชมรม มูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือในการมอบทุนการศึกษานักเรียนในโรงเรียน และโรงเรียนมีวิทยากรในชุมชนเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนด้วยความเสียสละ

ปฏิภาณ ศาสตร์อำนาจ (2561, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ให้แก่เยาวชนไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูเพียงคนเดียวโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับชุมชน ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

อนวัช รังสรรค์ และพนมพร จันทรปัญญา (2561, น. 115) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงนั้นผู้บริหารต้องมีความเชื่อและศรัทธาซึ่งการให้เสริมภาพทางวิชาการและความคิดในสังคมที่ต้องการพัฒนาตนเองตามระบอบประชาธิปไตยการศึกษาเป็นส่วน

หนึ่งของชุมชนไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ หรือระดับหมู่บ้านการที่จะให้ประชาชนธรรมดามีส่วนร่วมในการศึกษานั้นต้องมีการแนะนำจากนักวิชาการ

ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของการประชุมการจัดปฐมนิเทศ

สรุปได้ว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยวิธีการศึกษาความต้องการของชุมชน กำหนดนโยบาย การวางแผน การประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและผู้นำชุมชนสามารถเข้าร่วมเป็นเกียรติและเป็นประธานในกิจกรรมของโรงเรียน

4. การสนับสนุนในกิจกรรมโรงเรียน

ปฏิภาณ ศาสตราจารย์ (2561, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียนคือการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีการ สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนร่วมคิดร่วมทำด้วยความบริสุทธิ์ใจโปร่งใสและตรวจสอบได้

นพภัสสร เลิศยศอนันต์ และคณะ (2561, น. 24) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นหน่วยงานในการให้ความรู้กับคนในชุมชนสถานศึกษาจึงเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้กับชุมชน อีกทั้งในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษายังเป็นการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ สู่ชุมชน เช่น กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมต่อต้านโรคเอดส์ กิจกรรมดังกล่าว ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาและ ได้รับความรู้จากการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ให้กับชุมชน ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งวิทยาการของชุมชน นำสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานที่สำคัญของชุมชนมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รณกร ไข่นาค และคณะ (2562, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชนหรือผู้มีชื่อเสียงในชุมชนเข้าร่วมเป็นเกียรติและเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียนมีกลุ่มชมรม มูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือในการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนและโรงเรียนมีวิทยากรในชุมชนเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียน

สรุปได้ว่า การสนับสนุนในกิจกรรมโรงเรียน หมายถึง การสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือนักเรียน การเชิญผู้ปกครอง หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ มาให้ความรู้และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและเปิด โอกาสให้คนในชุมชนได้เข้าร่วมชมแสดงนิทรรศการและผลงานของนักเรียน

ปัจจุบันการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่บรรลุผลอันก่อให้เกิดความร่วมมือ การพัฒนาชุมชนต้องอาศัยหลายหน่วยงานเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นจึงจะเจริญเท่าเทียมกัน วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

Jacobson (1963, p. 478) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนออกเผยแพร่
2. จัดให้มีการเสนอข่าวจากทางโรงเรียนถึงบ้านเป็นประจำ
3. จัดให้มีนิทรรศการภายในโรงเรียน
4. จัดให้มีวันเยี่ยมโรงเรียน
5. จัดให้มีสัปดาห์แห่งการศึกษา
6. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง
7. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน
8. ใช้สื่อมวลชนในด้านต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอื่น ๆ
9. จัดทำรายงานประจำปีและชี้แจงให้ทราบ
10. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า
11. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง
12. จัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี
13. ควรให้โรงเรียนจัดกิจกรรมโดยเข้ามีส่วนร่วมในท้องถิ่น เช่น ประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนั้นควรมีการแสดงละครของนักเรียน หรือจัดเกมกีฬาต่าง ๆ

ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์ (2559, น. 316) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนจะต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารมีลักษณะเป็นการใช้พลังงานร่วมกันของกลุ่มเพื่อปฏิบัติการ ให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่กำหนดไว้แผนจึงเป็นหน้าที่ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญขั้นหนึ่งในกระบวนการบริหาร เพราะการวางแผนเป็นการเลือกแนวทางปฏิบัติจากหลายทางโดยโรงเรียนจะต้องประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียนทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ รวดเร็ว ประหยัดและประสิทธิภาพ โรงเรียนจะพัฒนาสู่การมีประสิทธิภาพได้นั้นอยู่ที่บุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนชุมชนได้มีส่วนร่วมกำหนดรับรู้และยอมรับวิสัยทัศน์ภาระหน้าที่ ความเชื่อ เป้าหมายรวมทั้งแนวทางการดำเนินงาน

วรารณ นงนุช (2555, น. 23) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนนั้นโรงเรียนต้องมีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน อาทิเช่น ที่จัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ บริการชุมชน จัดองค์กรช่วยประสานงานของ โรงเรียนกับชุมชนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อ

กัน มีความร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งรับฟัง ความคิดเห็นของชุมชนให้มากเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชนให้มากที่สุด

สมชาย สุตเลิศ (2550, น. 55-56) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งด้านการสอน การอบรมบ่มนิสัยและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ
2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียน ชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น
3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับเด็กก้าวร้าว เด็กดื้อยาเสพติด ฯลฯ
4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน
5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัดและชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน ถ้าเป็นไปได้อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียนทั้งในด้านหลักสูตร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน
6. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น หลังจากทีสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนได้แล้ว โรงเรียนควรขยายความสัมพันธ์ไปสู่ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบสร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนโดยการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา สนับสนุนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือให้ความช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน โรงเรียนอาจจะประเมินความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา และสนองความต้องการดังกล่าวให้ได้มากที่สุด และพยายามให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนทั้งในด้านวิชาการ และการพัฒนาท้องถิ่น เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานีตำรวจ หน่วยพัฒนาชุมชน หน่วยปราบปรามยาเสพติด ศูนย์เยาวชน ศูนย์สุขภาพจิต หรือแม้แต่หน่วยงานของเอกชนที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะเป็น ธนาคารบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ที่มีอยู่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาและการแก้ปัญหาของชุมชนให้มากที่สุด

ณรงค์ศักดิ์ ถนอมศรี (2538, น. 27) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

1. การเชิญผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนในชุมชนมาโรงเรียน
2. การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

3. โรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชนด้วยการให้บริการค้ำต่าง ๆ ที่ชุมชนต้องการ
4. โรงเรียนขอความช่วยเหลือและความร่วมมือจากชุมชน
5. บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชน
6. การใช้ทรัพยากรในชุมชน
7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน
8. การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

สรุปได้ว่าวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จะต้องมีการศึกษาชุมชน มีการจัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน จัดตั้งองค์กรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน วิธีการดังกล่าวต้องดำเนินไปโดยยึดหลักการที่ว่าชุมชนได้ประโยชน์จากโรงเรียนมากที่สุดในขณะที่เดียวกันโรงเรียนก็ได้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการกล่าวถึงความหมายของการบริหารสถานศึกษาดังนี้

Good (1973, p. 211) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจภายในสถานศึกษา และการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร

Campbell (1979, p. 22 อ้างถึงใน สุพัตรา ปทุมคณารักษ์, 2553, น. 16) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างแท้จริง สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถเป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

จิตรจรรูญ ทรงวิทยา (2562, น. 14) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงาน ทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษาหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดี สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียนมีความสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

กัญจน์รัตน์ สันธรัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม บุคลิกภาพ ค่านิยม และคุณธรรมอย่างเหมาะสม โดยจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้บริหาร ในการวินิจฉัยควบคุม การจัดการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุภักดิ์ ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558, น. 1476) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้นักบุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหาร สถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น. 11) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิธีคิดและสื่อสารที่เป็นระบบเพื่อให้ผู้ร่วมงานสามารถดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัจฉรา จงดี (2560, น. 8) สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษา เพื่อเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายโดยกำหนดหน้าที่การงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้นักบุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่นำไปสู่การดำเนินงานที่ดีมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยมีปัจจัยการบริหาร 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคลและ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2553, น. 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้ว การดำเนินงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ภารดี อนันต์นาวิ (2553, น. 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเป็นสิ่งที่ช่วยการขับเคลื่อนนโยบาย และกำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและก่อให้เกิดศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด โดยต้องอาศัยการกำหนดขั้นตอนวิธีการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรด้านอื่น ๆ ให้คุ้มค่าที่สุด รวมถึงการประเมินผลเพื่อนำผลที่ได้ นำกลับมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งยังต้องคอยช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในการบริหารงาน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องที่จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่มีลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะ ส่วนบุคคลซึ่งมีความสามารถในการบริหารจัดการ การปฏิบัติงานที่ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายหรือตามแบบแผนปฏิบัติที่ได้วางไว้

ปรัชญา เวสารัชช (2554, น. 3) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

วันวิสา ยังช่วย (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา มีส่วนช่วยในการประสานงานให้บุคคลต่างในสถานศึกษา ปฏิบัติงานร่วมมือกันให้เป็นไปได้ด้วยดี ตลอดจนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

สัมมา ธรนิษฐ์ (2556, น. 95) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของของผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของสถานศึกษา

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2557) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษาของเยาวชนจะทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง หรือจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ให้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทางในทาง

ตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนัยกับการจัดการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

เทิดพงษ์ ศรีวิเศษ (2557, น. 583) ได้กล่าวไว้ว่า ในยุคของการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ เกิดความร่วมมือและพึ่งพากัน ซึ่งต้องการความเป็นหนึ่งเดียวด้วยเหตุนี้การให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงเป็นสิ่งที่จะสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จตามต้องการได้และผู้ที่มิบทบาทสำคัญก็คือผู้บริหารโรงเรียนดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความการบริหารจัดการและความรู้ความเข้าใจแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา

ทัน ไทรงาม และคณะ (2560, น. 519-532) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้องค์กรหรือสถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคงมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาในด้านต่าง ๆ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาคือสิ่งสำคัญที่จะทำให้การบริหารมีผล โดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กรอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนดีมีคุณภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและการบริหารการศึกษา ถือเป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนและเทคนิคต่าง ๆ เป็นการบริหารจัดการของผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในด้านการจัดการศึกษา ด้วยวิธีการบริหารจัดการที่เป็นระบบมีขั้นตอนมีกติกาและวิธีการดำเนินการที่สนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

กัญจน์รัตน์ สิ้นธุรัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการดำเนินงานภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของประชาคมอาเซียน

2. การบริหารงานงบประมาณ คือ การดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนงานด้านงบประมาณ งานจัดหารายได้ และกองทุนโรงเรียน งานบริหารทรัพย์สินและผลประโยชน์ในสถานศึกษา งานการเงินและบัญชี ตลอดจนการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณและการเงิน

3. การบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา การดูแลสวัสดิการ ในด้านต่าง ๆ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการเข้าสู่ประชาคม

4. การบริหารงานทั่วไป คือ การประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในด้านการศึกษารูปแบบ ตามหลักการความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งทุกภาค ส่วนร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารและประเมินผล โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

ประภาพร โสภารัตน์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงานทั่วไป

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น. 15-19) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา มี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การส่งเสริม ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ จัดสรรการขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ การตรวจสอบติดตามรายงานการใช้งบประมาณ เป็นต้น

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังการจัดสรรอัตรากำลัง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์และร้องทุกข์ เป็นต้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่ การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการบริหารงานการศึกษางานวิจัย เพื่อพัฒนาและแผน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐาน การปฏิบัติงาน การรับนักเรียน การจัดทำสำมะโนนักเรียน งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เป็นต้น

จันทร์ภาณี สงวนนาม (2553, น. 56) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงานทั่วไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 11) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นกิจกรรมของบริหารงานที่สำคัญ 5 อย่าง ดังนี้คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์กรหรือการจัดรูปงาน (Organizing)
3. การบริหารบุคคล (Staffing)
4. การสั่งงานหรือบัญชาการ (Directing)
5. การควบคุมงาน (Controlling) กับคนผู้ทำงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ในขณะนั้นด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 21-23) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ มาตรา 39 วรคสองแห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ ให้ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจ การบริหาร และการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการ บริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษา ในอำนาจหน้าที่ของคนแล้วแต่กรณีในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการให้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้อง ความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยประสานความ ร่วมมือกับครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ จัดการศึกษา มีภาระหน้าที่ คือการพัฒนา หรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาตาระหลักสูตร ท้องถิ่นการวางแผนงานด้าน วิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการพัฒนากระบวนระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาการส่งเสริมชุมชนให้มี ความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ

สถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นงานเกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้การบริหารอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของฝ่ายบริหาร การบริหารทั่วไป มีภาระหน้าที่งาน คือ การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาคือข่ายองค์กร การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษา ในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน งานประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นการจัดระบบการควบคุมภายในองค์กรงานบริการสาธารณะงานที่ไม่ระบุไว้ในงานอื่น

3. ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถมีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพขอฝ่ายบริหารบุคคลประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

4. ด้านการบริหารงบประมาณ มุ่งเน้นความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ชัดเจน หลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานขอฝ่ายบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอ ของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาการเบิกจ่ายอนุมัติ งบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินการระดับทรัพยากร ลงทุนเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษาการจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา การศึกษา การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลื่อมปี การบริหารบัญชี การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงาน

ทางการเงินและงบประมาณทางการเงิน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน การบริหาร พัสดุและสินทรัพย์ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและ จำหน่ายพัสดุ

Smith (2002, p. 170) จำแนกขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. ส่วนงานอื่น ๆ

Jarvis (1989, p.45) จำแนกขอบข่ายการบริหารการศึกษาไว้ 6 ประการ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน
2. การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน
3. การบริหารบุคลากร
4. การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณ
5. การบริหารงบประมาณและธุรการ
6. การบริหารงานพิเศษต่างๆ

Kimbrough & Nunnery (1983, p. 164) ได้แบ่งงานบริหารสถานศึกษาเป็น 5 งานด้วยกัน คือ

1. งานบริหารวิชาการ
2. งานบริหารทั่วไป
3. งานบริหารงบประมาณ
4. งานบริหารงานบุคคล
5. งานสร้างความเชื่อถือจากประชาชน

Campbell (1979, p. 201) จำแนกขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารบุคลากรทางการสอน
3. การบริการนักเรียน
4. การบริหารอาคารสถานที่
5. การบริหารงบประมาณ

สรุป ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาตามที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายที่นักวิชาการจำแนกไว้จะมีลักษณะของงานส่วนใหญ่คล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้องกันซึ่งประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

จากทัศนะของนักวิชาการแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 21-23) มาเป็นตัวแปรการบริหารสถานศึกษา โดยเล็งเห็นว่าบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย ได้แก่การจัดการศึกษาในด้านการบริหารวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ตามกฎกระทรวงซึ่งถูกเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยตามในมาตรา 5 และ มาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) พร้อมนักวิชาการต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

กัญจน์รัตน์ สีนุรัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการดำเนินงานภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของประชาคมอาเซียน

ประภาพร โสภารักษ์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น. 15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การส่งเสริมชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ เป็นต้น

จันทราณี สงวนนาม (2553, น. 56) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 76) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ คือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุด

หรือการบริหารงานที่ให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบอาชีพ ดำรงตนให้เป็นพลเมืองดี ช่วยพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 19) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารวิชาการเป็นงานหลักในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

Smith (2002, p. 170) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการ หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง บริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุดอย่างมีส่วนร่วมมีรูปแบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้

ด้านการบริหารงบประมาณ

กัญจน์รัตน์ สีนุรัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณ คือ การดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนงานด้านงบประมาณ งานจัดหารายได้ และกองทุนโรงเรียน งานบริหารทรัพย์สินและผลประโยชน์ในสถานศึกษา งานการเงินและบัญชี ตลอดจนการตรวจสอบผลการดำเนินงานงบประมาณและการเงิน

ประภาพร โสภารักษ์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น. 15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำแผน งบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรการขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณการรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ การตรวจสอบติดตามรายงานการใช้งบประมาณ เป็นต้น

จันทรานี สงวนนาม (2553, น. 36) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีการจัดการเกี่ยวกับการใช้จ่ายตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานด้านการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนนั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 17) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณเป็นกระบวนการควบคุมงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามแผนงาน เพื่อให้การใช้งบประมาณให้เป็นประโยชน์มากที่สุด การใช้จ่ายงบประมาณ การเบิกจ่ายเงิน และการตรวจสอบ รวมทั้งการรายงานผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนด้านงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปีที่สุดคล้องกับบริบทของชุมชน และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนโดยการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ

ด้านการบริหารงานบุคคล

กัญจน์รัตน์ สีนธรัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษาการดูแลสวัสดิการในด้านต่าง ๆ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นคือการดำเนินชีวิต

ประภาพร ไสภารักษ์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวมีอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น. 15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังการจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์และร้องทุกข์ เป็นต้น

จันทราณี สงวนนาม (2553, น. 56) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึงการเลือกสรรบุคคลเข้ามาทำงานให้หน่วยงาน การบรรจุคนให้เหมาะสมกับงานการดูแลการปฏิบัติงานในหน่วยงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้มีโอกาสในความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 10) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ประกอบด้วย ขอบข่าย 5 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัย
4. การรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

Smith (2002, p. 170) ได้กล่าวว่า งานบุคลากร คือ การวางแผนการจัดหน่วยงานการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบุคลากรในการทำงาน ซึ่ง ได้แก่ การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคคล การให้ค่าตอบแทน การประสานประโยชน์ และการธำรงรักษาไว้

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของสถานศึกษาตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา มีการจัดวางแผนระบบงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีและถูกต้องเพื่อการตัดสินใจในกระบวนการบริหารและให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและการศึกษาตลอดจนประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการส่งเสริมการศึกษารวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม

ด้านการบริหารทั่วไป

กัญจน์รัตน์ สินธุ์รัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานทั่วไป คือ การประสานส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในด้านการศึกษาทุกระดับ ตามหลักการความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งทุกภาค ส่วนร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารและประเมินผลโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

ประภาพร โสภารักษ์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การให้บริการ บริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการ บริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน

การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น. 15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารทั่วไป ได้แก่ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการบริหารงานการศึกษางานวิจัย เพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐาน การปฏิบัติงาน การรับนักเรียน การจัดทำสำมะโนนักเรียน งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เป็นต้น

จันทราณี สงวนนาม (2553, น. 56) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารทั่วไปว่า คือ งานที่เกี่ยวข้องเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จำเป็นต้องปฏิบัติ ทั้งงานภายในและงานที่ติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการไปได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพถูกต้องตามระเบียบของราชการ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างคล่องตัวขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 30) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายและภารกิจงานในการบริหารทั่วไป มีดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานงานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การจัดระบบการบริหารองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
5. การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม
6. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
7. การรับนักเรียน
8. การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
9. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริม งานกิจการนักเรียน
10. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
11. การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาศุภบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานงานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด จัดบุคลากรรับผิดชอบงานตามภารกิจ ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม จัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพกำหนดแผนการ

รับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาและมีการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานความร่วมมือกันกับชุมชนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา

บริบทของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 54 (2) รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล มาตรา 54 (5) ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และหมวด 14 มาตรา 250 การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (สุชาติพันธุ์ พรหมเกตุ, 2563, น. 9) มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความเห็นว่า การจัดให้มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียน) ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการบริหารจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) เป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นจุดเริ่มต้นของการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2559 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จึงขอความร่วมมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการจัดตั้ง

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียน) อนุบาลตามหนังสือของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ มท 0816.2/ว4250 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2561 (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง เป็นการดำเนินการภายใต้นโยบายของกระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ทั้งหมดจำนวน 23 แห่งมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 3 แสดงโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ลำดับ ที่	โรงเรียน	ระดับชั้น	สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	อำเภอ
1	โรงเรียนวอแก้ววิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	องค์การบริหารส่วน จังหวัดลำปาง	ห้างฉัตร
2	โรงเรียนเทศบาล ห้างฉัตร	อนุบาล	เทศบาลตำบล ห้างฉัตร	ห้างฉัตร
3	โรงเรียนเทศบาล เวียงตาล	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลเวียงตาล	ห้างฉัตร
4	โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านแสนเมืองมูล)	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลนครลำปาง	เมืองลำปาง
5	โรงเรียนเทศบาล 3 (บุญทวงศ์อนุกุล)	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลนครลำปาง	เมืองลำปาง
6	โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย)	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	เทศบาลนครลำปาง	เมืองลำปาง
7	โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง)	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	เทศบาลนครลำปาง	เมืองลำปาง
8	โรงเรียนเทศบาล 6 (วัดป่ารวก)	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลนครลำปาง	เมืองลำปาง
9	โรงเรียนเทศบาล 7 (ศิรินาวินวิทยา)	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	เทศบาลนครลำปาง	เมืองลำปาง
10	โรงเรียนอนุบาล เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว	อนุบาล	เทศบาลตำบล บ่อแฮ้ว	เมืองลำปาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	โรงเรียน	ระดับชั้น	สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	อำเภอ
11	โรงเรียนเทศบาล ตำบลนาครี	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลตำบลนาครี	แม่ทะ
12	โรงเรียนอนุบาล เทศบาลตำบลน้ำโจ้	อนุบาล	เทศบาลตำบลน้ำโจ้	แม่ทะ
13	โรงเรียนเทศบาล ป่าต้นนาครี	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลตำบล ป่าต้นนาครี	แม่ทะ
14	โรงเรียนเทศบาล สิริราช	อนุบาล	เทศบาลตำบล สิริราช	แม่ทะ
15	โรงเรียนเทศบาล แม่เมาะ	อนุบาล	เทศบาลตำบล แม่เมาะ	แม่เมาะ
16	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านหล่าย	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลตำบล สบปราบ	สบปราบ
17	โรงเรียนอนุบาล เทศบาลตำบล เสริมงาม	อนุบาล	เทศบาลตำบล เสริมงาม	เสริมงาม
18	โรงเรียนอนุบาล องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านขอ	อนุบาล	องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านขอ	เมืองปาน
19	โรงเรียนอนุบาล องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านร้อง	อนุบาล	องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านร้อง	งาว
20	ร.ร.เทศบาล ๑ (อุมลองรักชาติ นุเคราะห์)	อนุบาล-ประถมศึกษา	เทศบาลเมือง ลือเมะ	เถิน
21	โรงเรียนบ้านแม่สง	อนุบาล-ประถมศึกษา	องค์การบริหาร ส่วนตำบลร่องเคาะ	วังเหนือ

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	โรงเรียน	ระดับชั้น	สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	อำเภอ
22	โรงเรียนบ้านห้วยก้อด	อนุบาล-ประถมศึกษา	องค์การบริหาร ส่วนตำบลร่องเคาะ	วังเหนือ
23	โรงเรียนองค์การ บริหารส่วนตำบล วังทรายคำ 1 บ้านป่าสัก	อนุบาล	องค์การบริหารส่วน ตำบลวังทรายคำ	วังเหนือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กัญจนพร ศรีมงคล (2565) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 1.17 + .69 * X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = .70 * Z_x$

มัลลิกา แก้วจ้อน (2565) ศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและตามวุฒิการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหาร

สถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การบริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $1.64 + .54**X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $Z_y .58**Z_x$

นาวิน แกละสมุทร (2562) ศึกษาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ และการบริการชุมชน ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการบริการชุมชน มี 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่มากขึ้น เพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น 2) โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ 3) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ และ 4) โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

ศศิภรณ์ ปันตะรังสี (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษา และ 2) มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นพภัสสร เลิศยศอนันต์ และคณะ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการนำ การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ด้านการเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามสถานภาพหน้าที่โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบ

ระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกระดับชั้นเรียนที่เปิดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นและด้านการประชาสัมพันธ์ สภาพที่ควรจะเป็นในความคิดหวังของการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมีความต้องการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนและด้านการให้บริการแก่ชุมชน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ในภาพรวมพบว่า มีความต้องการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนและด้านการประชาสัมพันธ์ และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการพัฒนาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีดังนี้ ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและ มีส่วนสนับสนุนให้คำปรึกษาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านการให้บริการแก่ชุมชนให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านและ มีบริการถ่ายเอกสารให้กับชุมชน ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนควรแจ้งกิจกรรมของทางโรงเรียนให้ชุมชนทราบเพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือทางโรงเรียนและชุมชนโรงเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียนและชุมชนและสนับสนุนพระสงฆ์เข้ามาอบรมคุณธรรมให้นักเรียน ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นให้ชาวบ้าน มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาฝึกอบรมนักเรียนให้โรงเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นและมีเอกสารเชิญหน่วยงานอื่นทราบและร่วมกิจกรรมสำคัญ ด้านการประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์เพื่อความสะดวกต่อการศึกษาและมีการประชาสัมพันธ์ทุกครั้งที่โรงเรียนมีกิจกรรม

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอสัตหีบ จ.ชลบุรี พบว่า การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ

ชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีกับปริญญาโทแตกต่างกันในระดับต่ำ และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารกับครูแตกต่างกันในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน และครูกับพนักงานจ้างตามภารกิจแตกต่างกันในระดับต่ำ

จิรนนท์ หนูผาสุก (2558) ศึกษาสภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 334 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านงานสานสัมพันธ์ และด้านงานกรรมการสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ศุภรัตน์ ปุ้งข้อ (2558) ศึกษาเรื่องการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดลใจ ดันเจริญ (2557) ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดและกลุ่มของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกันข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่จะช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น จนสามารถพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

งานวิจัยต่างประเทศ

Green (1994, p. 3758-A) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการวางแผนที่จะนำอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมาให้บริการแก่ชุมชนในอนาคต ซึ่งจะช่วยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น เมื่อชุมชนขยายขึ้นความต้องการก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชนได้นานและคุ้มค่า โดยที่จะต้องคำนึงถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคตด้วย

Craft (1988) ได้ศึกษามหาวิทยาลัยมิสซูรีถึงทัศนคติของชุมชนต่อการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนจะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้นจุดมุ่งหมาย คือ ต้องการการศึกษาความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียน และทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษา พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติและระบบโรงเรียนในแต่ละด้านไม่มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนและสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

Lee (1984, p. 709) ศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ กรรมการบริหารโรงเรียนครูใหญ่และครู ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยให้นักการศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้

Harris (1975, p. 13) ศึกษาธรรมชาติของคนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนภายในชุมชนที่ต้องอยู่ของประเทศนามิเบีย โดยมีความเชื่อว่าการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประเทศนามิเบีย การจัดการศึกษาจากระบบการศึกษาจากทวีปยุโรป จะเข้ามานั้นชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาโดยตรง แต่เมื่อระบบการศึกษาจากทวีปยุโรปเข้ามาบทบาทของชุมชนจึงลดลงโดยชุมชนจะเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ควบคุมดูแลจัดการศึกษา ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาพื้นฐานและวัฒนธรรมของนามิเบียได้ปรับเปลี่ยนการจัดระบบการศึกษาใหม่โดยหันไปให้ทุกฝ่ายที่มี

ส่วนได้เสีย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งพบว่า ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษาจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างคุณภาพการศึกษาก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์

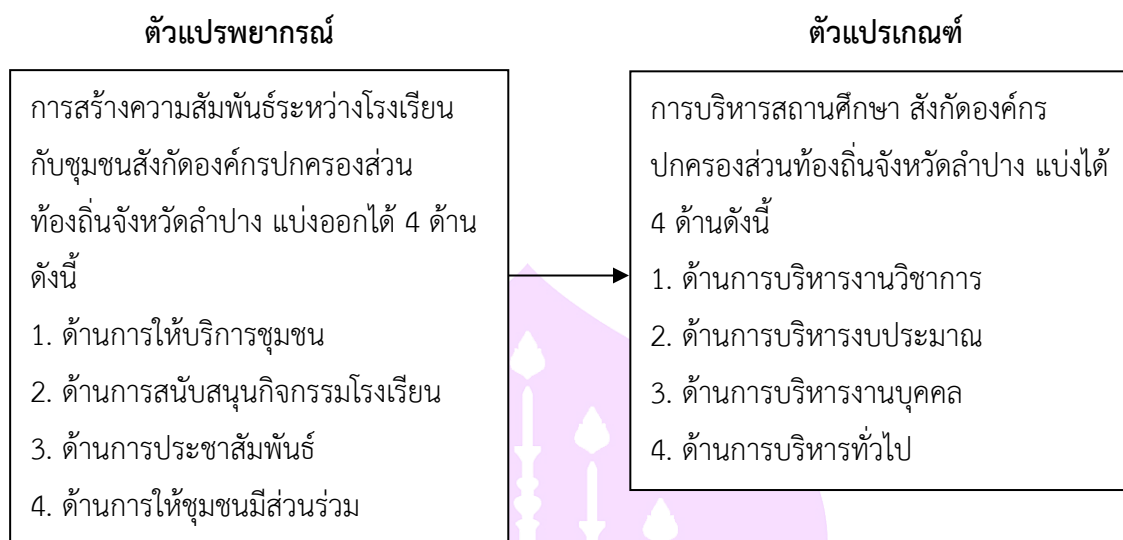
Olson (1990, p. 23) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ชุมชนและความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในรัฐ 4 รัฐ ทางตะวันออกกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์และความเข้าใจถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติเหล่านี้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ 25 โรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมมีการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ชุมชนสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษามีประสิทธิภาพในการทำงานสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การทำงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดคือการประชุมครูและผู้ปกครอง และการทำคู่มือโรงเรียนขณะที่การพิมพ์นิตยสารให้ประโยชน์น้อยที่สุด การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ชุมชนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การทำจดหมายข่าว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับชุมชน ทั้งการประชาสัมพันธ์ การให้บริการ การเข้าถึงชุมชน และการสร้างกิจกรรมสัมพันธ์แลกเปลี่ยนแนวคิด ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือที่จะส่งผลให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะช่วยเสริมศักยภาพของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้นำแนวคิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ดังภาพ 1

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษา เรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง จำนวน 23 โรงเรียน จำนวน 263 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (สุวิมล ติรภานันท์, 2554, น. 179) ได้จำนวน 155 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ประชากรทั้งหมด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ข้าราชการครู	คน	คน
โรงเรียนวอแก้ววิทยา	14	8
โรงเรียนเทศบาลห้วยฉัตร	7	4
โรงเรียนเทศบาลเวียงตาล	7	4
โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านแสนเมืองมูล)	15	9
โรงเรียนเทศบาล 3 (บุญทวงศ์อนุกุล)	20	12

ตาราง 4 (ต่อ)

ประชากรทั้งหมด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ข้าราชการครู	คน	คน
โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย)	48	28
โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง)	34	20
โรงเรียนเทศบาล 6 (วัดป่ารวก)	12	7
โรงเรียนเทศบาล 7 (ศิรินาวันวิทยา)	30	18
โรงเรียนอนุบาล (เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว)	7	4
โรงเรียนเทศบาลตำบลนาครีว	10	6
โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลน้ำโจ้	3	2
โรงเรียนเทศบาลป่าต้นนาครีว	4	2
โรงเรียนเทศบาลสิริราช	2	1
โรงเรียนเทศบาลแม่เมาะ	15	9
โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านหล่าย	13	7
โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลเสริมงาม	3	2
โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขอ	1	1
โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านร้อง	2	1
โรงเรียนเทศบาล ๑ (อุมลองรักขิตานูเคราะห์)	3	2
โรงเรียนบ้านแม่สง	5	3
โรงเรียนบ้านห้วยก้อด	7	4
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายคำ 1	1	1
บ้านป่าสัก		
รวม	263 คน	155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่รวมถึงได้ศึกษาข้อคำถามจากรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปเป็นแบบสอบถาม โดยให้ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยประสบการณ์ทำงาน อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 121) จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์ประเมินดังนี้

5 หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 121) จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์ประเมินดังนี้

5 หมายถึง	การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบ่งระดับสำหรับเทียบวัดผลออกเป็น 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00	หมายถึงอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายถึงอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายถึงอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายถึงอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50	หมายถึงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่รวมถึง ได้ศึกษาข้อคำถามจากรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา
2. กำหนดนิยามศัพท์ตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยรวบรวมข้อคำถาม และปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา ให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยขึ้นไป หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป คือ
 - 5.1 ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดีฝ่ายแผนงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา
 - 5.2 ผศ.ดร.ณัฐฉัตร สัพโส ผู้ช่วยคณบดีงานกิจการนิสิตและพัฒนาคุณภาพนิสิตक्रमมหาวิทยาลัยพะเยา
 - 5.3 นางสุภาพร ทองใบ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้าน ห้วยก้อดสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ
6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูจำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มที่ทดลองใช้จะเป็นข้าราชการครูโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 15 คน และโรงเรียนเทศบาล 7 (ศิรินาวัน วิทยา) จำนวน 15 คน
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α : Cronbach's Coefficient Alpha)
8. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ โดยทำข้อคำถามมีค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: index of item objective congruence) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถามได้ดังนี้

ให้คะแนน +1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน -1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถาม ที่มีค่าดัชนีความ สอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไป ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ค่า IOC ที่ได้ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครูโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 15 คน และโรงเรียนเทศบาล 7 (ศิรินาวินวิทยา) จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.97

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับและขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง จำนวน 23 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 15 ชุด

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 15 ชุด ให้แก่โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง กระทำโดย 1 วิธี คือ แจกแบบสอบถามทางระบบออนไลน์

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ตามเวลาที่กำหนด โดยกำหนดการเก็บข้อมูลภายใน 30 วัน

4. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 155 ชุด ได้รับกลับคืนมา 155 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง จำนวน 155 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
- 1.2 กรอกรหัสแบบสอบถาม
- 1.3 กำหนดตัวแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
- 1.4 ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับการ

วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้

1.4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.4.2 ตอนที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย โดยเกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

1.4.3 ตอนที่ 3 การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อรายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย โดยเกณฑ์การให้คะแนน จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) และแปลความหมายของคะแนน การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เทียบกับเกณฑ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับของความสัมพันธ์
0.81 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก
0.61-0.80	มีความสัมพันธ์กันระดับสูง
0.41-0.60	มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง
0.21-0.40	มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ
0.20 ลงไป	มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำมาก

2.2 นำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยวิเคราะห์ภาวะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงหาความถี่ และหาค่าร้อยละ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

1.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ และภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

1.3 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

2. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Coefficient) เพื่อค้นหาหาตัวพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยใช้วิธี Stepwise

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้โดยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตอนที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางและชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตอนที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Sig	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
X	แทน การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชน
X_1	แทน การสร้างความสัมพันธ์ด้านการให้บริการชุมชน
X_2	แทน การสร้างความสัมพันธ์ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน
X_3	แทน การสร้างความสัมพันธ์ด้านการประชาสัมพันธ์

X_4	แทน การสร้างความสัมพันธ์ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม
Y	แทน การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
Y_1	แทน การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ
Y_2	แทน การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ
Y_3	แทน การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล
Y_4	แทน การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป
R	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R_2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือประสิทธิภาพในอำนาจพยากรณ์
a	แทน ค่าคงที่ของพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
b	แทน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
β	แทน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
SE_b	แทน ค่าความคาดเคลื่อนคะแนนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ ตัวแปรพยากรณ์
SE_{est}	แทน ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
$\hat{Y}$	แทน ค่าของสมการพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ (การบริหารสถานศึกษา) อันเนื่องมาจากตัวแปรพยากรณ์ (การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน) ที่ได้จากการถดถอย พหุคูณในรูปแบบของคะแนนดิบ
$\hat{Z}$	แทน ค่าของสมการพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ (การบริหารสถานศึกษา) อันเนื่องมาจากตัวแปรพยากรณ์ (การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน) ที่ได้จากการถดถอย พหุคูณในรูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา นำมาแจกแจงความถี่และหาร้อยละ ปรากฏผลดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ทำงาน		
1) ต่ำกว่า 5 ปี	22	14.20
2) ระหว่าง 6-10 ปี	51	32.90
3) ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	82	52.90
2. อายุเฉลี่ย 40.12 ปี		
3. ระดับการศึกษา		
1) ระดับปริญญาตรี	90	58.10
2) ระดับปริญญาโท	63	40.60
3) ระดับปริญญาเอก	2	1.30
4. ตำแหน่ง		
1) ครูผู้ช่วย	19	12.30
2) ครู คศ.1	43	27.70
3) ครู คศ.2	52	33.50
4) ครู คศ.3	41	26.50

จากตาราง 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 155 คน ประกอบด้วย ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 ประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 ประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 40.12 ปี จำแนกตามระดับการศึกษา ประกอบด้วย ปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 58.10 ระดับปริญญาโท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 จำแนกตามตำแหน่ง ประกอบด้วย ครูผู้ช่วย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 ครู คศ.1 จำนวน 43 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.70 ครู คศ.2 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และครู คศ.3 จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยภาพรวม

ความสัมพันธ์ ของโรงเรียนกับชุมชน	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการให้บริการชุมชน	4.49	0.51	มาก	4
2. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน	4.54	0.47	มากที่สุด	3
3. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.58	0.50	มากที่สุด	2
4. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม	4.58	0.54	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.06	0.46	มากที่สุด	

จากตาราง 6 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.54) และด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการให้บริการชุมชน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการให้บริการชุมชน

ความสัมพันธ์ ของโรงเรียนกับชุมชน	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น	4.62	0.55	มากที่สุด	2
2. โรงเรียนมีการจัดบริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่หอประชุมและสนามกีฬากับชุมชน	4.53	0.65	มากที่สุด	3
3. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.58	0.50	มากที่สุด	2
4. โรงเรียนมีการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ	4.37	0.72	มาก	5
5. โรงเรียนมีการการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรับฟังปัญหา ความต้องการ	4.66	0.50	มากที่สุด	1
6. โรงเรียนมีการเข้าหาชุมชนในการให้บริการการศึกษา	4.49	0.59	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.49	0.51	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการให้บริการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน โรงเรียนมีการการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรับฟังปัญหา ความต้องการ ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.55) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.63	0.51	มากที่สุด	1
2. โรงเรียนมีการสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน	4.32	0.68	มาก	5
3. โรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู	4.56	0.56	มากที่สุด	3
4. โรงเรียนมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียน	4.63	0.51	มากที่สุด	2
5. ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน	4.55	0.58	มากที่สุด	4
รวมเฉลี่ย	4.54	0.47	มากที่สุด	

จากตาราง 8 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีการสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.68)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการประชาสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. โรงเรียนมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ ชุมชนการชี้แจงการดำเนินงานของ โรงเรียนให้ชุมชนทราบอยู่เสมอ	4.56	0.58	มากที่สุด	4
2. โรงเรียนมีการจัดระบบการประชาสัมพันธ์ เพื่อการสื่อสารกับชุมชนอย่างเหมาะสม และทันสมัย	4.60	0.58	มากที่สุด	2
3. โรงเรียนมีการจัดทำป้ายนิเทศ ป้าย ประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน	4.57	0.56	มากที่สุด	3
4. โรงเรียนมีการจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ ผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม	4.62	0.53	มากที่สุด	1
5. โรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชน เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความ ต้องการของชุมชน	4.55	0.58	มากที่สุด	5
รวมเฉลี่ย	4.58	0.50	มากที่สุด	

จากตาราง 9 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชุมชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.58) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	4.66	0.56	มากที่สุด	1
2. โรงเรียนมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลสำหรับกำหนด นโยบาย และการวางแผนงานของโรงเรียน	4.60	0.63	มากที่สุด	2
3. โรงเรียนมีการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	4.59	0.60	มากที่สุด	3
4. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม	4.58	0.58	มากที่สุด	4
5. โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ หรือศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน	4.56	0.64	มากที่สุด	6
6. โรงเรียนมีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านในการจัดกิจกรรม	4.57	0.58	มากที่สุด	5
7. ชุมชนร่วมจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.46	0.70	มาก	7
รวมเฉลี่ย	4.58	0.54	มากที่สุด	

จากตาราง 10 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ โรงเรียนมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลสำหรับกำหนด นโยบายและการวางแผนงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนร่วมจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.70)

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยภาพรวม

ความสัมพันธ์ ของโรงเรียนกับชุมชน	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.57	0.50	มากที่สุด	3
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.57	0.54	มากที่สุด	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.56	0.55	มากที่สุด	4
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.60	0.50	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.58	0.50	มากที่สุด	

จากตาราง 11 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.54) และด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงานวิชาการ

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี	4.49	0.61	มาก	6
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยการมีส่วนร่วม มีรูปแบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	4.59	0.57	มากที่สุด	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีรูปแบบการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	4.62	0.54	มากที่สุด	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียงเพื่อลดข้อจำกัดด้านบุคลากร	4.54	0.57	มากที่สุด	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	4.59	0.61	มากที่สุด	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้	4.61	0.54	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.57	0.50	มากที่สุด	

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีรูปแบบการวัด

ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.54) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงบประมาณ

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนด้านงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา	4.57	0.57	มากที่สุด	4
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	4.55	0.61	มากที่สุด	5
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน	4.57	0.60	มากที่สุด	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับงบประมาณ	4.59	0.60	มากที่สุด	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ	4.58	0.62	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.57	0.54	มากที่สุด	

จากตาราง 13 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับงบประมาณ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.61)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงานบุคคล

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา	4.59	0.55	มากที่สุด	2
2. บุคลากรมีความรู้ ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา	4.51	0.65	มากที่สุด	7
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางแผนระบบงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.56	0.56	มากที่สุด	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีและถูกต้อง เพื่อการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร	4.55	0.62	มากที่สุด	5

ตาราง 14 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
5. บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา งานและการศึกษา	4.55	0.62	มากที่สุด	6
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานกับ เครือข่ายการศึกษา เพื่อความร่วมมือและ ช่วยเหลือกันในการส่งเสริมงานการศึกษา	4.57	0.61	มากที่สุด	3
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและ กำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่ เหมาะสม เช่น ประกาศเกียรติคุณ หรือ การให้รางวัล	4.60	0.61	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.56	0.55	มากที่สุด	

จากตาราง 14 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น ประกาศเกียรติคุณ หรือการให้รางวัล ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.55) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บุคลากรมีความรู้ ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.65)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารทั่วไป

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์	n=155		ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานบุคคลชุมชน องค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและ ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่าง หลากหลายตามความสนใจและความถนัด	4.54	0.62	มากที่สุด	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดบุคลากร รับผิดชอบงานตามภารกิจที่ได้รับ มอบหมายได้อย่างเหมาะสม	4.58	0.58	มากที่สุด	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูล สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการกำหนดแผนการรับนักเรียน ของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่ การศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.64	0.53	มากที่สุด	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานความร่วมมือกันกับ ชุมชนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.61	0.60	มากที่สุด	3
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนใน สถานศึกษาทุกปี	4.62	0.54	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.60	0.50	มากที่สุด	

จากตาราง 15 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60 , S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการกำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาทุกปี ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.54) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.62)

ตอนที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตาราง 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	การบริหารสถานศึกษาของ โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง (r)	Sig	แปลผล
การสร้างความสัมพันธ์ของ โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางและ ชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง	0.847**	.000	มี ความสัมพันธ์ ระดับสูงมาก

**หมายเหตุ: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) เท่ากับ 0.847 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก

ตอนที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ ตัวแปรการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y	Mean	S.D.
X ₁	1.000					4.49	0.51
X ₂	0.740**	1.000				4.54	0.47
X ₃	0.754**	0.889**	1.000			4.58	0.50
X ₄	0.692**	0.744**	0.799**	1.000		4.58	0.54
Y	0.676**	0.786**	0.818**	0.798**	1.000	4.58	0.50

**หมายเหตุ: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (X) การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง (Y) พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด 10 คู่ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ (X₃) ($r=0.818$) รองลงมา คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม (X₄) ($r= 0.798$) และด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน (X₂) ($r= 0.786$) ตามลำดับ และด้านการให้บริการชุมชน (X₁) ($r=0.676$) น้อยที่สุด

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ Multicollinearity

Variable	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
X1	0.39	2.56
X2	0.20	5.07
X3	0.16	6.24
X4	0.34	2.94

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ พบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าไม่ใกล้ศูนย์ (<0.5) และค่า Variance Inflation Factor ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า น้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Coefficient) แบบวิธี Enter Multiple Regression Analysis เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตัวแปร	b	(SE _b)	β	t
ด้านการให้บริการชุมชน (X ₁)	0.024	0.066	0.025	0.371
ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน (X ₂)	0.225	0.100	0.212	2.251*
ด้านการประชาสัมพันธ์ (X ₃)	0.315	0.105	0.314	2.997**
ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม (X ₄)	0.346	0.067	0.372	5.189**
a = 0.422 R = 0.859 SE _{est} = 0.258 R ² = 0.737 F = 105.158**				

**หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 4 ด้าน พบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ (X₃) และ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม (X₄) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน (X₂) และ ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถ

ร่วมกันพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ได้ร้อยละ 85.90 ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.422 + 0.225(X_2) + 0.315(X_3) + 0.346(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.212(ZX_2) + 0.314(ZX_3) + 0.372(ZX_4)$$

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Coefficient) แบบวิธี Stepwise เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ตัวแปร	b	(SE _b)	β	t
ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน (X ₂)	0.232	0.097	0.219	2.389*
ด้านการประชาสัมพันธ์ (X ₃)	0.323	0.103	0.321	3.146**
ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม (X ₄)	0.351	0.065	0.378	5.394**
a = 0.437 R = 0.858 SE _{Est} = 0.258 R ² = 0.737 F = 140.970**				

**หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 จะเห็นได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีจำนวน 3 ด้าน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ (X₃) และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม (X₄) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน (X₂) ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ได้ร้อยละ 85.80 ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.437 + 0.232(X_2) + 0.323(X_3) + 0.351(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.219(X_2) + 0.321(X_3) + 0.378(X_4)$$

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และด้านการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการให้บริการชุมชน โดยผลการศึกษาระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรับฟังปัญหา ความต้องการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งามของท้องถิ่น โรงเรียนมีการจัดบริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม และสนามกีฬากับชุมชน โรงเรียนมีการเข้าหาชุมชนในการให้บริการการศึกษา โรงเรียนมีการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ และโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมให้แก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมาโรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน และโรงเรียนมีการสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโรงเรียนมีการจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาโรงเรียนมีการจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชุมชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย โรงเรียนมีการจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน โรงเรียนมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชนการชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอยู่เสมอ และโรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาโรงเรียนมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลสำหรับกำหนด นโยบาย และการวางแผนงานของโรงเรียน โรงเรียนมีการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม โรงเรียนมีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านในการจัดกิจกรรม โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ หรือศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และชุมชนร่วมจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ระดับการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล โดยผลการศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษามีรูปแบบการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

อย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยการมีส่วนร่วม มีรูปแบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียงเพื่อลดข้อจำกัดด้านบุคลากร และผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนด้านงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น ประกาศเกียรติคุณ หรือการให้รางวัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา เพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการส่งเสริมงานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางแผนระบบงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีและถูกต้อง เพื่อการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและการศึกษา และบุคลากรมีความรู้ ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการกำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาทุกปี ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

ความร่วมมือกันกับชุมชนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดบุคลากรรับผิดชอบงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) เท่ากับ 0.847 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก

4. การวิเคราะห์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางและชุมชน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.437 + 0.232(X_2) + 0.323(X_3) + 0.351(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.219(X_2) + 0.321(X_3) + 0.378(X_4)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนทั้งการให้บริการชุมชนที่มีการเข้าถึงชุมชนในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน รับฟังปัญหาจากนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน รวมถึงเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน มีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มีการจัดทำข่าวสารแจกจ่ายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานกิจกรรมของโรงเรียน ให้ชุมชนได้ทราบ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรนนท์ หนูผาสุก (2558) ศึกษาสภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 334 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการให้บริการชุมชน เป็นองค์ประกอบสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการจัดทำกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบปะพูดคุยสอบถามปัญหาความต้องการกับผู้ปกครอง และเด็ก เข้าหาชุมชนในการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งามของท้องถิ่น จัดบริการและอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม และสนามกีฬาสำหรับจัดกิจกรรมของชุมชน และการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวิน แกละสมุทร (2562) ศึกษาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ และการบริการชุมชน

1.2 ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียน มีการเชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู โดยชุมชนและหน่วยงานภาครัฐมีการเข้ามา

สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพภัสสร เลิศยศอนันต์ และคณะ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจัดลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ด้านการเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม ทั้งในช่วงก่อนเปิดเทอม และระหว่างการศึกษา เปิดการจัดการเรียนการสอน มีการจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารกับชุมชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย ทั้งสื่อโซเชียลมีเดีย จัดทำป้ายนิเทศ ป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน มีการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชนการชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ นงนุช (2555, น. 23) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนนั้นโรงเรียนต้องมีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน อาทิเช่น ที่จัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ บริการชุมชน จัดองค์กรช่วยประสานงานของ โรงเรียนกับชุมชนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งรับฟัง ความคิดเห็นของชุมชนให้มาก เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชนให้มากที่สุด

1.4 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการให้ข้อมูลสำหรับกำหนด นโยบาย และการวางแผนงานของโรงเรียน มีการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัลลิกา แก้วจ้อน (2565) ศึกษาสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวม 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

2. การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน มีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการ

สอนในสถานศึกษา มีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดกิจกรรม จัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงบประมาณอย่างเพียงพอตามแผนงานและความต้องการของบุคลากร มีการจัดโครงสร้างของโรงเรียนและจัดบุคลากรเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ส่งเสริมขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร ในสถานศึกษาส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรค่านิยมที่ดีในสถานศึกษา มีการจัดทำระบบสารสนเทศที่มีฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา และการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับกิจกรรมของโรงเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาพร แสงแจ่ม (2559) ศึกษาการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง รายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีรูปแบบการวัดประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับยุคทันสมัย หวานฉ่ำ (2555, น. 15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินการ เกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงาน ด้านวิชาการ การจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การส่งเสริมชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ เป็นต้น

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ เป็นองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการระดมทรัพยากรเพื่อ จัดการศึกษา กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับงบประมาณส่งผลให้เกิด ประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา จัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของ สถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ มีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก หน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกัญจน์รัตน์ สีนธรัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณ

คือ การดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนงานด้านงบประมาณ งานจัดหารายได้ และกองทุนโรงเรียน งานบริหารทรัพย์สินและผลประโยชน์ในสถานศึกษา งานการเงินและบัญชี ตลอดจนการตรวจสอบผลการดำเนินงานงบประมาณและการเงิน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น ประกาศเกียรติคุณ หรือการให้รางวัล ส่งผลต่อความมุ่งมั่นความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา มีกระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา มีการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา เพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการส่งเสริมงานการศึกษา สอดคล้องกับกัญจน์รัตน์ สีนุรัตน์ (2559, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษาการดูแลสวัสดิการในด้านต่าง ๆ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นคือการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับประภาพร โสภารักษ์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวมีอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป เป็นองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการกำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาทุกปี มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานความร่วมมือกันกับชุมชนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันทรวิชัย ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางและชุมชนกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) เท่ากับ 0.847 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านการให้บริการชุมชน เมื่อมีงานประเพณีที่สำคัญ โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับโรงเรียน โดยใช้อาคารเรียน สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกัน มีการออกเยี่ยมบ้าน บริการด้านการศึกษาแก่ชุมชนเกิดความใกล้ชิดกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สอดคล้องกับนาวัน แกละสมุทร (2562, น. 569) ได้กล่าวไว้ว่า การบริการชุมชนคือ โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับรณกร ไช่นาค และคณะ (2562, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การให้บริการชุมชน ได้แก่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งามของท้องถิ่นโรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวก ในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมในโรงเรียนทั้งงานวันเด็ก งานวันลอยกระทง กิจกรรมการแข่งขันกีฬา กิจกรรมการประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมให้ความรู้ด้านกฎหมายปัญหาท้องถิ่น รวมถึงการที่ชุมชนเป็นศูนย์เรียนรู้ และแหล่งทุนการศึกษาของนักเรียน สอดคล้องกับลี (Lee, 1984, p. 709) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยให้นักการศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้ ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน การรับสมัครนักเรียน การจัดการเรียนการสอน และการจัดให้มีการแสดงผลงานทางวิชาการทุกช่องทางให้ชุมชนได้รับรู้รับทราบ สอดคล้องกับปฏิภาณ ศาสตร์อำนวย (2561, น. 129) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์คือการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้กับชุมชนภายนอกได้รับรู้ร่วมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ชุมชน ทราบข้อมูลต่าง ๆ เห็นถึงความต้องการหรือความช่วยเหลือที่โรงเรียนต้องการซึ่งจะทำให้ชุมชนนั้นเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของโอลสัน (Olson, 1990, p. 23) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ชุมชนและความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในรัฐ 4 รัฐ ทางตะวันออกกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์และความเข้าใจถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติเหล่านี้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ 25 โรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมมีการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ชุมชนสูงกว่าโรงเรียน

ประถมศึกษา และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม โรงเรียนสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากการเชิญชุมชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และเข้าร่วมการประชุมในชุมชนเพื่อชี้แจงแนวทางการจัดการศึกษา การบริหารงาน พร้อมทั้งรับฟังปัญหาความต้องการจากชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การให้เกียรติผู้นำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นประธานในกิจกรรมของโรงเรียนช่วยให้การบริหารงานของโรงเรียนเป็นการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของแฮร์ริส (Harris, 1975, p. 13) ศึกษาธรรมชาติของคนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ภายในชุมชนที่ต้องอยู่ของประเทศนามิเบีย โดยมีความเชื่อว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งประเทศนามิเบีย การจัดการศึกษาก่อนที่ระบบการศึกษาจากทวีปยุโรปจะเข้ามานั้นชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาโดยตรง

4. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง พบว่า

4.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจัดทำข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้เรียนได้ทราบถึงการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเหมาะสม ทัวถึง และต่อเนื่อง ด้วยเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยในรูปแบบโซเซียลมีเดียร์ จดหมายข่าว และป้ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจนพร ศรีมงคล (2565) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับนาวัน แกละสมุท (2562, น. 569-580) ได้กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์คือโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ

4.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนจัดการศึกษาบริหารสถานศึกษาภายใต้การส่งเสริมและให้ความร่วมมือจากชุมชน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลสำหรับกำหนดนโยบาย และการวางแผนงานของโรงเรียน ส่งผลให้การบริหารมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนและชุมชนได้ตรงต่อ

ความต้องการมีความเข้าใจในการดำเนินงานลดปัญหาความขัดแย้งเกิดความโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การบริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับปฏิธาน ศาสตราจารย์ (2561, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ให้แก่เยาวชนไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูเพียงคนเดียวโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับชุมชน ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

4.3 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการส่งเสริมชุมชนให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นยังเป็นศูนย์เรียนรู้ของโรงเรียนอีกด้วย โรงเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือปราชญ์ท้องถิ่นในการเชิญเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู สอดคล้องกับงานวิจัยของกรีน (Green, 1994, p. 3758-A) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการวางแผนที่จะนำอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมาให้บริการแก่ชุมชนในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น เมื่อชุมชนขยายขึ้นความต้องการก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชนได้นานและคุ้มค่า โดยที่จะต้องคำนึงถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคตด้วย สอดคล้องกับอัจฉราวดี บัวเกตุ (2547, น. 9) ได้ให้ความหมายการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า "การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึงการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนร่วมกันในทางสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

ในส่วนผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการชุมชน ที่ไม่สามารถทำนายได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับมาก แต่อาจจะต้องมีการเสริมสร้างและพัฒนาก่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

4.3 ด้านการให้บริการชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นการหารายได้เพิ่มเติมให้นักเรียน เข้าร่วมพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ และเข้าหาชุมชนในการให้บริการการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำ ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน พัฒนาการให้บริการการศึกษาให้ชุมชนเข้าถึงข่าวสาร ระเบียบ ประกาศ และองค์ความรู้ทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับรณกร ไข่นาค และคณะ (2562, น. 130) ได้กล่าวไว้ว่า การให้บริการชุมชน ได้แก่โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นโรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมให้นักเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะทางอาชีพและรายได้ให้นักเรียน ซึ่งจะเป็นการเติมเต็มความสัมพันธ์ที่มากยิ่งขึ้นต่อชุมชน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทางการสนับสนุนการตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะเป็นการสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กนักเรียน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนให้มากขึ้นและให้มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นในหลายช่องทางเพื่อพัฒนาปรับปรุงการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาวิธีการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการร่วมจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้เรียนที่ขาดปัจจัยทางการศึกษา การช่วยเหลือครอบครัวผู้เรียนที่มีฐานะยากลำบาก เป็นต้น

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรระดมความคิดจากการมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและ ชุมชน หาแนวทางในการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปี ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยการหาข้อมูลจากครู นักเรียน และชุมชน ในการจัดทำกิจกรรม ในโรงเรียน การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น

1.7 ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานโดยเน้นการจัดการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.8 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานบุคคลชุมชนองค์กร หน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดได้มีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของ "การให้บริการชุมชน" ต่อ "การบริหารสถานศึกษา" ผ่านตัวแปรสื่อกลาง "ความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน" ทั้งนี้จาก ผลการวิจัย พบว่าด้านการบริการชุมชนมีความสัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษาในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน อยู่ที่ 0.676 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่ส่งผลทางตรง การวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งเน้นไปที่การศึกษา ตัวแปรสื่อกลาง (Mediating Variables) ที่อาจเป็นตัวกลางในการส่งผลจาก "การให้บริการชุมชน" ไปสู่ "การบริหารสถานศึกษา" รวมถึงการศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุ (Causal Factors) ที่อาจเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการให้บริการชุมชนที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในที่สุด

2. ควรทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ "การให้บริการชุมชน" ที่มีคุณภาพ และส่งผลต่อ "การบริหารสถานศึกษา" เพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรคือปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนให้โรงเรียน สามารถให้บริการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบริการเหล่านั้นส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา อย่างไร โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยเริ่มต้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการชุมชน และสมาชิกชุมชน) เพื่อระบุ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญ

3. จากผลการวิจัยแม้ว่าทั้ง 3 ด้านของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม จะสามารถพยากรณ์การบริหารสถานศึกษา ร้อยละ 73.70 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพล ร่วมด้วยการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น วัฒนธรรมองค์กรและการเรียนรู้ การใช้ เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ ภาวะผู้นำเชิงเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร เป็นต้น

4. จากผลการวิจัยพบว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ด้านการ สนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม สามารถ พยากรณ์การบริหารสถานศึกษาได้ แต่การทำความเข้าใจว่าแต่ละด้านส่งผลอย่างไรในเชิงลึก และมี

ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างไร จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนและดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการบริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). *รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ประสานมิตร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- กัญจน์รัตน์ สินธุรัตน์. (2559). *การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- กาญจนา สิงห์มณี. (2553). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทานยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ขวัญใจ ฟูมโอ. (2562). *รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ].
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). *การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- คณินิจ กฤษนาม. (2553). *การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ครรชิต มัลยวงศ์. (2557). *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา*.
drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). บุ๊คพอยท์.

- จิตรจรรยา ทรงวิทยา. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 4(1), 14-19.
- จิราพร สุดคง. (2548). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์].
- จิรนนท์ หนูผาสุก. (2558). สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี].
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 13-43.
- ณรงค์ศักดิ์ ถนอมศรี. (2538). ปัจจัยวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ดลใจ ดันเจริญ. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์].
- ทัน ไทรงาม, อัญชา พานิช และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2560). องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคกลางและภาคตะวันออก. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 519-532.
- เทิดพงษ์ ศรีวิเศษ. (2557). การบริหารสถานศึกษาเพื่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา OJED จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 9(3), 583-597.
- นพภัสสร เลิศยศอนันต์, สุเทพ เมย์ไธสง และกุศล ศรีสารคาม. (2561). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 7(1), 24-34.
- นาวัน แกละสมุทร. (2562). การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.

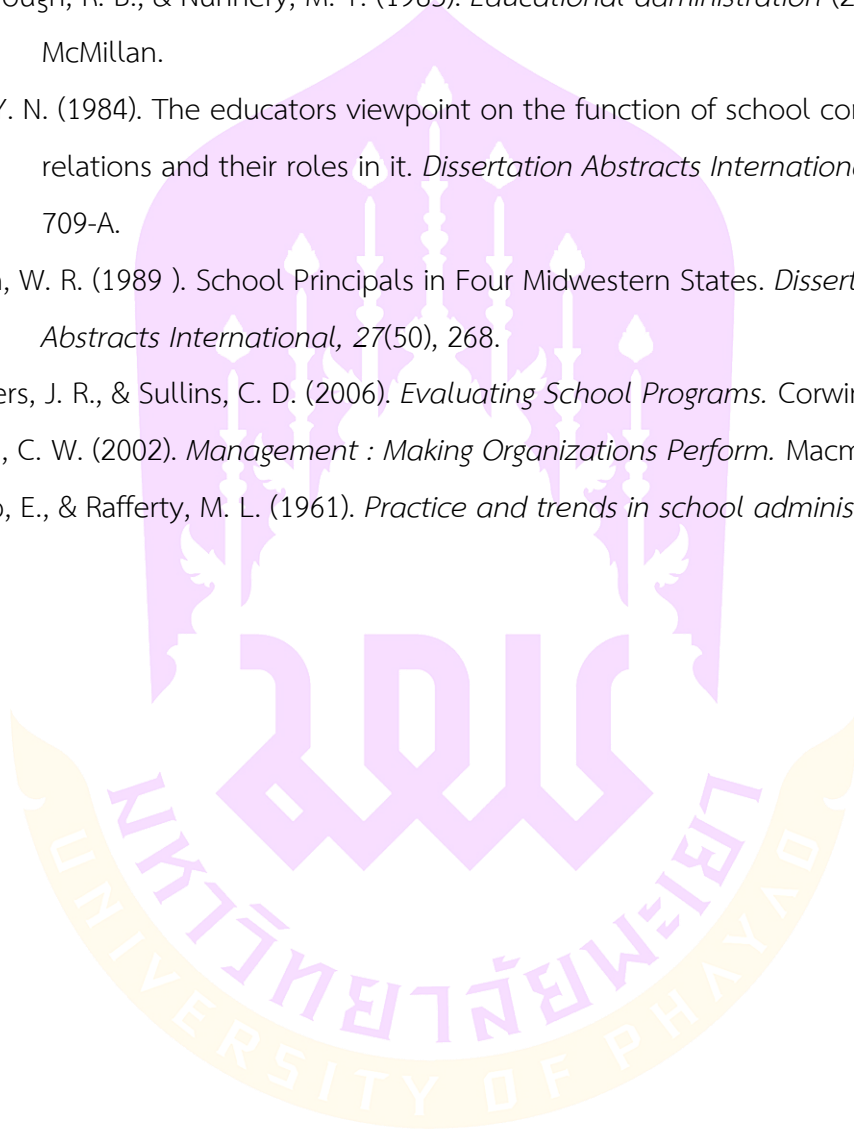
- ปฏิกาน ศาสตรอำนวนย. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง].
- ประพันธ์ ภูมิวารินทร์. (2547). ปัญหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1. [งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ประภาพร โสภารักษ์. (2555). การบริหารและการจัดการสถานศึกษา.
<https://sites.google.com/site/narubadininterschool/phl-ngan/kar-brihar-laea-kar-cadkarsthan-suksa>.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. ดอกหญ้า.
- ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์. (2559). การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].
- ปัทมาพร แสงแจ่ม. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. [งานนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. โอเดียนส์โตร์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562, 1 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. (เล่มที่ 136 ตอนที่ 57ก น. 49-53). สืบค้นจาก <https://www.nxpo.or.th/th/wp-content/uploads/2019/05/2-พ.ร.บ.-การศึกษาแห่งชาติ.pdf>
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีกรวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ภาควิชาบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัลลิกา แก้วจ้อน. (2565). สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1. [วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].

- รณกร ไช่เนาะ, ประยูร แสงใส และพระครูกิตติญาณวิสิฐ. (2562). แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 6(1), 133-144.
- รัตนพร รัตนสุวรรณ. (2564). แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 6(3), 1-16.
- รัตนภรณ์ สุกณี. (2546). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด สุพรรณบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี].
- รุ่งทิพย์ เข้มพิศ. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- วรภรณ์ นนุช. (2555). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านอ่างกระพงศ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- วันวิสา ยังช่วย. (2556). หลักการบริหารการศึกษา. <http://www.gotoknow.org/posts/349868>.
- วิจิตร สุวรรณจินดา. (2547). สภาพและปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากระบี่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์].
- ศราวุธ ความวัลย์, กชพร นานาผล และดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน : กรณีศึกษาโรงเรียนหนองพอกพัฒนาประชาชนุสรณ์ อำเภอหนองพอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3. *วารสารช่อพะยอม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 28(1), 79-86.
- ศศิภรณ์ ปันตะรังสี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพครู โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ศาสตรา สุริยารังสรรค์. (2545). บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามความคาดหวังของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันราชภัฏเพชรบุรี].

- ศิริวัตร บุญประสพ. (2541). การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน ประถมศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนชุมชนบ้านสวาย สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด สุรินทร์. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- ศุภรัตน์ ปึงข้อ. (2558). สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สมชาย สุตเลิศ. (2550). ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สัน สุขม่วง. (2546). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สัมมา ธนินัย. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). ข้าวฟ่าง. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ. ชวนพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พริกหวาน กราฟฟิค.
- สุชาร์ตน์ พรหมเกตุ. (2563). ศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม].
- สุพัตรา ปทุมคณารักษ์. (2553). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอทับปุด เขตพื้นที่ การศึกษาพังงา. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต].
- สุภัก ภูมิवाल. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. [งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สุภัก ยมพุก และวิโรจน์ เจษภูาลักษณ์. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการ ปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. *Veridian E-Journal, Slipakorn University*

- ฉบับภาษาไทย กล้าเข้าสู่สังคมสังคมนวัตกรรม และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(2), 1476-1495.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนวัช รังสรรค์ และพนมพร จันทระปัญญา. (2561). กระบวนการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอ ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(2), 115-130.
- อรรณพ คุณเศรษฐ. (2556). *การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. [สารนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยปทุมธานี].
- อรสา หวังสวาท. (2549). *บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนเอกชน สังกัดองค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏจันทรเกษม].
- อัจฉรา จงดี. (2560). *การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีระยองและตราด*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- อจรรวดี บัวเกตุ. (2547). *การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช].
- Campbell, B. J. (1979). *Understanding Information System Foundation for Control*. Prentice-Hall of India.
- Craft, R. C. (1988). Community-Attitudes Toward Education and Levels of Participation in School Affairs. *Dissertation Abstracts International*, 49(7), 1633-A.
- Epstein, J. L. (2011). *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools* (2nd ed.). Westview Press.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Green, S. R. (1994). The Community-school Nexus : The Challenge of Planning Sustainable School Facilities. *Dissertation Abstract International*, 32(2), 136-A.
- Harris, A. M. (1975). School–community Relationships: a Namibian Case Study. *Master Abstracts International*, 36(06), 1437–A.

- Jacobson, S. M. (1963). *Student Activity Teaching in Higher Education*. Rand McNally College Publishing.
- Jarvis, O. T. (1989). *Organizing, Supervising, and Administering in the Elementary School*. Parker Publishing.
- Kimbrough, R. B., & Nunnery, M. Y. (1983). *Educational administration* (2nd ed.). McMillan.
- Lee, Y. N. (1984). The educators viewpoint on the function of school community relations and their roles in it. *Dissertation Abstracts International*, 45(3), 709-A.
- Olson, W. R. (1989). School Principals in Four Midwestern States. *Dissertation Abstracts International*, 27(50), 268.
- Sanders, J. R., & Sullins, C. D. (2006). *Evaluating School Programs*. Corwin Press.
- Smith, C. W. (2002). *Management : Making Organizations Perform*. Macmillan.
- Stoop, E., & Rafferty, M. L. (1961). *Practice and trends in school administration*. Ginn.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตนิสิต

มหาวิทยาลัยพะเยา

ผศ.ดร.ณัฐภูมิ สัพโส

ผู้ช่วยคณบดีงานกิจการนิสิตและพัฒนาคุณภาพนิสิตครู

มหาวิทยาลัยพะเยา

นางสุภาพร ทองใบ

ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

โรงเรียนบ้านห้วยก้อด

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง
ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อ
การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
ข้อมูลที่ได้ในการวิจัยถือเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะนำเสนอคำตอบของท่านในภาพรวม และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

หทัยกาญจน์ กำมั่ง

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ น้ำข้อที่ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริง

1. ประสบการณ์ทำงาน

- ☐ ต่ำกว่า 5 ปี
☐ 6-10 ปี
☐ 11 ปีขึ้นไป

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับปริญญาตรี
☐ ระดับปริญญาโท
☐ ระดับปริญญาเอก

4. ตำแหน่ง

- ☐ ครูผู้ช่วย
☐ ครู คศ. 1
☐ ครู คศ. 2
☐ ครู คศ. 3
☐ ครู คศ. 4
☐ ครู คศ. 5

5. ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับปริญญาตรี
☐ ระดับปริญญาโท
☐ ระดับปริญญาเอก

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดลำปางกับชุมชน**

คำชี้แจง โปรดพิจารณา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางกับชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ
ชุมชน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม
โดยกำหนดระดับความสัมพันธ์ 5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึง โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ ในระดับมาก
3 หมายถึง โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ ในระดับน้อย
1 หมายถึง โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่		รายการ	ระดับความสัมพันธ์				
			5	4	3	2	1
ด้านการให้บริการชุมชน							
1.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น						
2.	โรงเรียนมีการจัดบริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม และสนามกีฬากับชุมชน						
3.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมให้นักเรียน						
4.	โรงเรียนมีการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ						
5.	โรงเรียนมีการการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และเข้าหาชุมชนในการบริการการศึกษา						
ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน							
1.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน						

ข้อที่	รายการ	ระดับความสัมพันธ์				
		5	4	3	2	1
2.	โรงเรียนมีการสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน					
3.	โรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู					
4.	โรงเรียนมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียน					
5.	ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน					
ด้านการประชาสัมพันธ์						
1.	โรงเรียนมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชนการชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอยู่เสมอ					
2.	โรงเรียนมีการจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย					
3.	โรงเรียนมีการจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน					
4.	โรงเรียนมีการจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม					
5.	โรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม						
1.	โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน					
2.	โรงเรียนมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลสำหรับกำหนดนโยบาย และการวางแผนงานของโรงเรียน					
3.	โรงเรียนมีการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
4.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม					

5.	โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ฐานการเรียนรู้หรือศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน					
ข้อที่	รายการ	ระดับความสัมพันธ์				
ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม		5	4	3	2	1
6.	โรงเรียนมีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านในการจัดกิจกรรม					
7.	ชุมชนร่วมจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง โปรดพิจารณา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยกำหนดระดับความเห็น 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง	เห็นด้วยกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	เห็นด้วยกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ในระดับมาก
3 หมายถึง	เห็นด้วยกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	เห็นด้วยกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ในระดับน้อย
1 หมายถึง	เห็นด้วยกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารงานวิชาการ		5	4	3	2	1
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีส่วนร่วม มีรูปแบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีรูปแบบการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้					

ข้อที่	รายการ	เห็นด้วย				
	ด้านการบริหารงานวิชาการ	5	4	3	2	1
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียงเพื่อลดข้อจำกัดด้านบุคลากร					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้					
	ด้านการบริหารงบประมาณ					
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนด้านงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปีที่สุดคล้องกับบริบทของชุมชน					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับงบประมาณ					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	รายการ	เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารงานบุคคล						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา					
2.	บุคลากรมีความรู้ ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางแผนระบบงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีและถูกต้องเพื่อการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร					
5.	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและการศึกษา					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการส่งเสริมการศึกษา					
7.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น ประกาศเกียรติคุณ หรือการให้รางวัล					
ด้านการบริหารทั่วไป						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดบุคลากรรับผิดชอบงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการกำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างเหมาะสม					

ข้อที่	รายการ	เห็นด้วย				
ด้านการบริหารทั่วไป		5	4	3	2	1
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานความร่วมมือกันกับชุมชนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาทุกปี					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

หทัยกาญจน์ กำมิ่ง ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index : IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม
ศัพท์
 ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

- 1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้
- 2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ข้อคำถามเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

ข้อที่	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่					
		1	2	3			
1. ด้านการให้บริการชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น และจัดให้บริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน เข้าร่วมพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ และออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และเข้าหาชุมชนในการบริการการศึกษา							
1.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	โรงเรียนมีการจัดบริการและอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม และสนามกีฬากับชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมให้นักเรียน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4.	โรงเรียนมีการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	โรงเรียนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และเข้าหาชุมชนในการบริการการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
2. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือนักเรียน การเชิญผู้ปกครอง หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน							
1.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	โรงเรียนมีการสนับสนุนการศึกษาตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	โรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	โรงเรียนมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

3. ด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชน การชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ โดยการจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย ทั้งการจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน ตลอดจนจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนใน โอกาสที่เหมาะสม และรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน							
ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
1.	โรงเรียนมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชนการชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	โรงเรียนมีการจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	โรงเรียนมีการจัดทำป้ายนิเทศป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	โรงเรียนมีการจัดทำข่าวสารแจกจ่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	โรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

4. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยมีวิธีการศึกษาความต้องการของชุมชนกำหนดนโยบาย การวางแผนงานและมีการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้หรือฐานการเรียนรู้ โดยปราชญ์ชาวบ้านโรงเรียนเป็นพื้นที่อบรมและศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ร่วมมือกับชุมชนจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ							
1.	โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	โรงเรียนมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลสำหรับกำหนด นโยบาย และการวางแผนงานของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	โรงเรียนมีการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้หรือศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.	โรงเรียนมีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7.	ชุมชนร่วมจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

ลำปาง

ข้อที่	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
1. ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุดอย่างมีส่วนร่วม มีรูปแบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้							
ข้อที่	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
1.	มีการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการมีส่วนร่วม มีรูปแบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและชุมชนใกล้เคียงเพื่อลดข้อจำกัดด้านบุคลากร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	มีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

5.	มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนด้านงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนโดยการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดสรรงบประมาณจัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ							
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนด้านงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการเกี่ยวกับจัดทำแผนงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับงบประมาณ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณ จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา มีการจัดวางแผนระบบงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีและถูกต้องเพื่อการตัดสินใจในกระบวนการบริหารและให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและการศึกษาตลอดจนประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการส่งเสริมงานการศึกษา รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม							
ข้อที่	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	บุคลากรมีความรู้ ความสามารถตรงกับความต้องการและตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางแผนระบบงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีและถูกต้อง เพื่อการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการส่งเสริมงานการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น การประกาศเกียรติคุณ หรือการให้รางวัล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด จัดบุคลากรรับผิดชอบงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม จัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาและมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานความร่วมมือกันกับชุมชนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา							
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานบุคคลชุมชน องค์กรหน่วยงาน และส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดบุคลากร รับผิดชอบงานตามภารกิจที่ได้รับ มอบหมายได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการกำหนดแผนการรับนักเรียน ของสถานศึกษาโดยประสานกับเขตพื้นที่ การศึกษาได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานความ ร่วมมือกันกับชุมชนทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนใน สถานศึกษา ทุกปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผู้ทำการวิจัย

(นางสาวหทัยกาญจน์ กำมิ่ง)

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

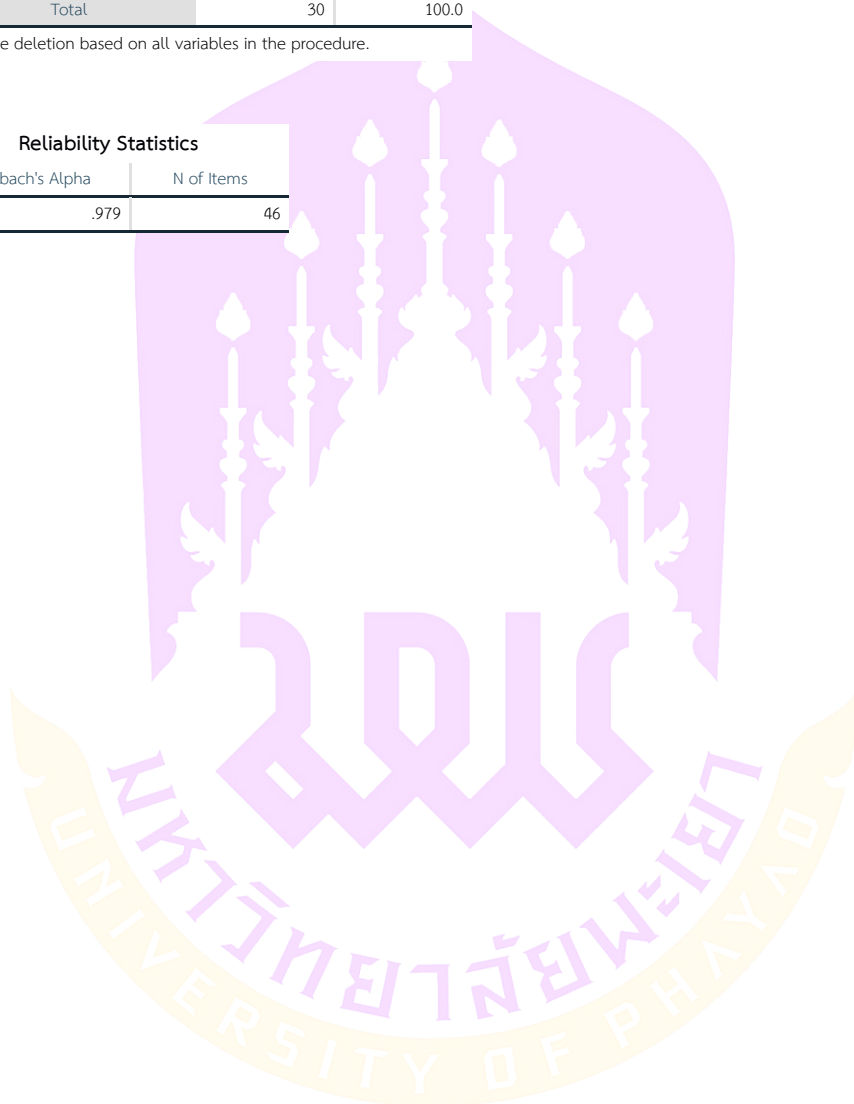
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.979	46

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	หทัยกาญจน์ กำมิ่ง
วัน เดือน ปี เกิด	2 มิถุนายน 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, จังหวัดลำปาง
ที่อยู่ปัจจุบัน	241 หมู่ 9 ตำบลร่องเคาะ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
ผลงานตีพิมพ์	หทัยกาญจน์ กำมิ่ง และวรรณกร พรประเสริฐ. (2568). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อ การบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(2).
รางวัลที่ได้รับ	-

